

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Sociální práce

**Studijní obor
(kombinace):** Penitenciární péče

**PACHATELÉ MAJETKOVÉ TRESTNÉ
ČINNOSTI**
OFFENDERS OF PROPERTY DELINQUENCY

Bakalářská práce: 09–FP–KSS–4060

Autor:

Lukáš MOKOŠÍN DiS.

Podpis:

Adresa:

Bílé Podolí 134
285 72, Bílé Podolí

Vedoucí práce: PhDr. Jan Sochůrek, Ph.D.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
59	5	0	5	17	1 CD

V Liberci dne: 16. 4. 2010

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát): Lukáš Mokošín, DiS.
adresa: Bílé Podolí 134, okr. Kutná Hora 285 72
studijní obor (kombinace): Penitenciární péče
Název BP: **Pachatelé majetkové trestné činnosti**
Název BP v angličtině: **Offenders of Property Delinquency**
Vedoucí práce: PhDr. Jan Sochůrek, Ph.D.
Konzultant:
Termín odevzdání: 15. 4. 2010

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 20. 3. 2009

děkan

vedoucí katedry

Převzal (kandidát): LUKÁŠ MOKOŠÍN DiS.
Datum: 22. 2. 2010

Podpis:

Název BP: PACHATELÉ MAJETKOVÉ TRESTNÉ ČINNOSTI
Vedoucí práce: PhDr. Jan Sochůrek, Ph.D. Podpis:
Cíl: Rozlišení osob pachatelů, dopouštějících se majetkové trestné činnosti na okrese Kutná Hora.
Požadavky: Studium odborné literatury a informačních zdrojů.
Sběr dat a jejich analýza.
Prezentace získaných výsledků.
Závěr a navrhovaná opatření.
Metody: Studium a následná analýza informací v policejních dokumentacích (trestní spisy) a dalších zdrojích (elektronické informační systémy PČR).
Literatura: 1. ČÍRTKOVÁ, L. Pomoc obětem (a svědkům) trestních činů. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2014-2.
2. ČÍRTKOVÁ, L. Forenzní psychologie. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. ISBN 80-86473-86-4.
3. MATOUŠEK, O. Mládež a delikvence. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-771-X.
4. NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. Kriminologie. 1. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-377-5.
5. SPURNÝ, J. Psychologie výslechu. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-846-5.

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 16. 04. 2010.

Lukáš MOKOŠÍN DiS.

.....

Poděkování:

Předem bych chtěl poděkovat mému vedoucímu bakalářské práce panu PhDr. Janu Sochůrkovi, Ph.D. za jeho vedení i věcné připomínky při zpracování této bakalářské práce.

Opomenout nemohu ani své kolegy a spolupracovníky z řad policie, díky nimž jsem získal přehled a především mnoho cenných informací, a taktéž svou rodinu, která mi byla vždy oporou a chápavě nahlížela na mé studium i množství času, jež jsem strávil při psaní této práce. Své rodině zároveň tuto práci připisuji.

Název bakalářské práce: Pachatelé majetkové trestné činnosti

Název bakalářské práce: Offenders of Property Delinquency

Název bakalářské práce: Vermögensstraftäter

Jméno a příjmení autora: Lukáš Mokošín DiS.

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2009/2010

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Jan Sochůrek, Ph.D.

Resumé

Bakalářská práce byla zaměřena na rozlišení osob pachatelů, kteří se dopustili majetkové trestné činnosti v průběhu roku 2008, v působnosti tehdejšího Okresního ředitelství Policie České republiky v Kutné Hoře. Práce samotná je členěna do dvou částí. Teoretická část se zabývala vymezením základních pojmů souvisejících s trestnou činností i její prevencí. V obecné rovině bylo pojednáno o majetkové trestné činnosti, přičemž pozornost se blíže obrátila k trestnému činu krádež, kterého se pachatel dopustil vloupáním. Praktická část byla zaměřena na sběr, analýzu a následnou prezentaci dat za účelem ověření a porovnání hlavních předpokladů této práce. V samotném závěru byl ponechán prostor pro zhodnocení dosažených výsledků a nastínění jejich možného přínosu pro praxi. Vše uzavřela navrhovaná opatření.

Klíčová slova: trestný čin, pachatel trestného činu, krádež, majetek, kriminální jednání, kriminalita, prevence kriminality.

Summary

The bachelor work was concentrated with the differentiation of trespassers who committed property crimes during 2008 in the province of the District headquarters of the police of the Czech Republic of that time. The theoretical part dealt with defining of the basic terms connecting with the criminality and its prevention. Generally it was written about property crimes with emphasizing of the burglary. The practical part was concentrated with collecting, the analysis and the resulting presentation of dates in order to verify and compare the main premises of this work. At the end of the work there was a space to value the given results and outline their possible contribution for the practice. The work was finished with suggested measures.

Key words: crime, trespasser, burglary, property, criminal behaviour, criminality, prevention against criminality.

Schlussbetrachtung

Die vorliegende Bachelorarbeit beschäftigt sich mit Unterscheidung von Straftätern, die im Laufe des Jahres 2008 Vermögensstraftätigkeit auf dem Tätigkeitsgebiet der Bezirkspolizeidirektion der Tschechischen Republik in Kutná Hora begangen haben. Die Arbeit selbst ist in zwei Teile aufgeteilt. Der theoretische Teil beschäftigt sich mit der Abgrenzung von Grundbegriffen, die mit der Straftätigkeit wie auch deren Vorbeugung im Zusammenhang stehen. Auf der allgemeinen Ebene wird die Vermögensstraftätigkeit behandelt, wobei ein besonderer Augenmerk auf den Bereich „Diebstahl“ gerichtet wird, den der jeweilige Straftäter durch Einbruch begangen hat. Der praktische Teil ist auf das Eisammeln, die Analyse und die folgende Präsentation von Daten zum Zweck von Überprüfung und Vergleich der Hauptvoraussetzungen dieser Arbeit ausgerichtet. Ganz am Schluss werden ermittelte Ergebnisse ausgewertet und es folgt der Entwurf deren eventuellen Beitrags für die Praxis. Alles wird durch vorgeschlagene Maßnahmen abgeschlossen.

Stichwörter: Straftat, Straftäter, Diebstahl, Vermögen, kriminelle Handlung, Kriminalität, Kriminalitätsvorbeugung.

OBSAH

ÚVOD	9
2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	11
2.1 Trestný čin	11
2.2 Pachatel trestného činu	11
2.3 Kriminální jednání	12
2.4 Kriminální motivace	13
2.5 Prevence kriminality	13
3 MAJETKOVÁ KRIMINALITA	14
3.1 Vymezení pojmu	14
3.2 Fenomenologie majetkové kriminality	14
3.3 Příčiny a kriminogenní faktory	15
4 PREVENCE A KONTROLA MAJETKOVÉ KRIMINALITY	18
4.1 Sociální prevence	18
4.2 Situační prevence	19
4.3 Viktimologická prevence	20
4.4 Prevence primární, sekundární a terciární	20
4.5 Policejní prevence	21
5 ÚLOHA STÁTU V PREVENCI KRIMINALITY	23
5.1 Republikový výbor pro prevenci kriminality	24
6 OCHRANA DOMU, BYTU A REKREAČNÍHO OBJEKTU	25
6.1 Preventivní opatření před odjezdem na dovolenou	25
6.2 Prevence před vloupáním do bytu	26
6.3 Prevence vloupání do rodinného domu	27
6.4 Prevence vloupání do rekreačních obydlí	28

7 TRESTNÝ ČIN KRÁDEŽ V PRÁVNÍ LEGISLATIVĚ	29
7.1 Trestný čin krádež v trestním zákoně č. 140/1960 Sb., účinném do 31. 12. 2009	30
7.2 Trestný čin krádež v trestním zákoníku č. 40/2009 Sb., účinném od 1. 1. 2010	31
7.3 Základní pojmy k trestnému činu krádež	32
7.4 Trestná činnost související s vloupáním	33
 8 PRAKTICKÁ ČÁST	 35
8.1 Cíl práce	35
8.2 Hlavní předpoklady práce	35
8.3 Základní popis výzkumného vzorku	35
8.4 Základní metody a techniky práce	36
8.4.1 Studium písemné dokumentace	36
8.4.2 Analýza elektronických informačních systémů	36
8.5 Charakteristika regionu	38
 9 ANALÝZA A VYHODNOCENÍ SHROMÁŽDĚNÝCH DAT	 40
9.1 Sledovaný druh trestné činnosti	40
9.2 Spolupachatelství ve sledovaném druhu trestné činnosti	43
9.3 Rozlišení osob pachatelů z hlediska pohlaví	44
9.4 Rozlišení osob pachatelů z hlediska věku	46
9.5 Rozlišení osob pachatelů z hlediska recidivy	48
9.6 Vyhodnocení hlavních předpokladů	49
 ZÁVĚR	 53
 NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ	 55
 SEZNAM LITERATURY	 58
 DALŠÍ ZDROJE	 59

Úvod

U Policie České republiky sloužím osmým rokem. Jako celá řada mých kolegů jsem jako úplný nováček podstoupil nábor k policii, prošel jsem základní odbornou přípravou a několik let nejprve sloužil jako řadový policista u pořádkové a železniční policie na Obvodním oddělení v Kutné Hoře. V současné době jsem pracovníčně zařazen na Službě kriminální policie a vyšetřování v Kutné Hoře - oddělení obecné kriminality. Zastávám zde funkci vyšetřovatele, a tak mým prvořadým úkolem je práce s trestními spisy. V převážné většině se jedná o spisové materiály, které jsou již od samého počátku službou kriminální policie a vyšetřování vedeny proti konkrétní osobě pachatele, či jsou např. po jeho následném zjištění předávány z místně příslušných Obvodních oddělení Policie České republiky.

Podstatou spisových materiálů, s nimiž pracuji, je v převážné míře trestná činnost majetkového nebo násilného charakteru. Vezmu-li v potaz mnohem čtenější majetkovou trestnou činnost, tak zde velkou měrou převládá trestný čin krádež. Podstatné místo u tohoto druhu trestné činnosti mají i vloupání, ať již provedená do obytných či ostatních prostor rodinných domů, do chat, obchodů, podniků a dalších z celé řady objektů.

Pro obsah své bakalářské práce jsem si tedy zvolil právě problematiku tohoto druhu majetkové trestné činnosti, jež z větší části souvisí s mým současným povoláním.

V teoretické části této práce se pokusíme nastínit problematiku majetkové trestné činnosti, její možné příčiny, ale i formy prevence a kontroly tohoto druhu kriminality. Předmětem našeho zájmu bude mimo jiné trestný čin krádež, jehož se pachatelé dopouštějí vloupáním. Trestným činem krádež se chceme zabývat i po stránce právní, a tedy předložit jej v kontextu s již neplatným trestním zákonem č. 140/1961 Sb., jež pozbyl účinnosti dne 31. 12. 2009, a zároveň s novým trestním zákoníkem č. 40/2009 Sb., účinným od 1. 1. 2010.

Hlavním předpokladem praktické části je shromáždění dat, jejich analýza a následná prezentace, s cílem zaměřit se na trestní spisy evidované Policií České republiky v Kutné Hoře v průběhu roku 2008, u nichž byl zjištěn pachatel, který se takto dopustil trestného činu krádeže, přičemž tento spáchal vloupáním. Následným úkolem bude rozlišit osoby těchto pachatelů a ověřit čtyři hlavní předpoklady naší bakalářské práce. Předpokládáme, že 10 až 20 % této trestné činnosti je pácháno více osobami, tj. ve spolupachatelství, z celkového počtu známých pachatelů této trestné činnosti je více než 70

% mužů, 50 až 60 % těchto pachatelů je přitom ve věku do 40 let a 40 až 55 % z nich jsou recidivisté, tj. opakují trestnou činnost.

Věříme, že výsledky této práce nám v několika bodech umožní získat určitý náhled na problematiku majetkové trestné činnosti, i na osoby pachatelů, kteří se jí dopouštějí.

2 Vymezení základních pojmů

2.1 Trestný čin

Trestný čin je jedním z aspektů lidské zkušenosti, který vyvolává představu zla a porušování zákona, a který byl mnohokrát různě definován a vykládán. Pro klasického a pedantského vědce může být trestný čin dramatem, představením konfliktu mezi silami dobra a zla, čehož výmluvným typickým příkladem jsou řecké tragédie, Shakespearův Macbeth a Dostojevského Zločin a trest. Pro moralistu je trestný čin projevem duchovní hříšnosti, a právě tohle degenerující zlo a nemoc duše musí být úplně a okamžitě vykořeněno silou sebeovládání a počestností. Trestný čin se často přirovnává k hříchu, tj. k porušování přirozeného práva, Deseti přikázání, dalších příkazů v Bibli, Talmudu a Koránu. Pro jiné má trestný čin jiný význam: pro reportéra je to zpráva, pro detektiva je to práce, pro zloděje je to byznys a pro oběť představuje strach a ztrátu. Pro většinu lidí však trestný čin není nic víc, než porušením obecně akceptovaného souboru pravidel, podpořených mocí a autoritou státu. Třebaže tyto a mnohé další definice trestného činu mohou být z určitého konkrétního pohledu důležité, pro zcela jednoznačnou definici mají jen malý význam. Chápání trestného činu jako hříchu může nicméně představovat bod, od něhož se lze odrazit, protože vývoj definic trestného činu je vnitřně svázán s historickými představami o dobru a zlu a s pojmem přirozeného práva.¹

2.2 Pachatel trestného činu

Novotný² o pachateli trestného činu pojednává následujícím způsobem. „*Pachatel je jedním ze základních prvků procesu kriminogeneze. Kriminologie pod pojmem pachatelé chápe nejen osoby, které se dopustily činů označených zákonem jako trestné činy, ale i některé osoby, které orgány činné v trestním řízení trestně nestíhají. Věnuje pozornost i jedincům, kteří svým věkem (dětí) nebo stavem vědomí (nepříčetnost) přesahují rámec vymezený trestním právem. Zabývá se též osobami, které již trest za spáchaný trestný čin odpykaly, ale i jedinci označovanými jako potenciální pachatelé trestných činů. Zajímá se též o jedince, kteří se vyznačují tzv. sociálněpatologickým chováním (tj. o narkomany, prostitutky, extremisty a jejich sympatizanty, chorobné hráče apod.).*“

¹ <http://trestni2.juristic.cz/489620/clanek/trest3> [cit. 2010-1-18].

² NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 4, s. 113-114.

Trestní zákoník č. 40/2009 Sb., který vešel v platnost dne 1. 1. 2010, nově rozděluje trestné činy na zločiny a přečiny. Tuto skutečnost je nutno zmínit již zde, kdy se teprve zabýváme pojmem pachatele trestného činu. Problematikou konce platnosti trestního zákona č. 140/1961 Sb., účinném do 31. 12. 2009, a nástupem účinnosti trestního zákoníku, zmíněného výše, se budeme zabývat v dalších kapitolách naší práce.

Novotný³ vymezuje kriminologické poznatky o pachateli a jeho osobnost takto.

*„Kriminologické poznatky o pachateli jsou využívány především v kriminalistice, soudní psychiatrii, psychopatologii a trestním právu. Základním pojmem užívaným kriminologií ve vztahu k pachateli je osobnost pachatele trestného činu. **Osobnost pachatele je v kriminologii (stejně jako v psychologii chápána jako organický celek duševního života člověka zahrnující jak biologický základ jedince, tak i společenské podmínky jeho života včetně společenských vztahů.** Jsou studovány jako psychické specifikum konkrétního jedince a současně jsou studovány jeho odlišnosti i shoda s osobnostmi dalších jedinců a skupin jedinců. Obraz pachatele, především popis jeho osobnosti, je nezbytným zdrojem pro pochopení a vysvětlení jeho kriminálního jednání i pro další zacházení s ním. Na získání poznatků o pachateli jako individuu a současně poznatků o pachatelích jako sociální skupině, o jejich předpokládané odlišnosti od jedinců a skupin, u kterých se kriminální jednání nevyskytuje, je zaměřen kriminologický výzkum.“*

2.3 Kriminální jednání

Čírtková⁴ nahlíží na kriminální jednání takto. *„Kriminální jednání má řadu zcela různých podob. Někdy k němu dochází programově, pachatel se pro ně rozhodne po zralé úvaze (řemeslný pachatel), jindy jde spíše o nedostatečné schopnosti řešit problém jinak (krizový pachatel), rozhodující roli může sehrát i tlak skupiny vrstevníků (zejména u mladistvých) atd. Některé zločiny jsou důsledkem silného emocionálního rozrušení (vztek, strach), jiné se naopak vyznačují silným sebeovládáním pachatele (organizovaná loupež). Výzkumy kriminálního jednání se dnes ubírají cestou jednotlivých skupin deliktů.“*

---

³ NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 4, s. 113-114.

⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. Kapitola 2, s. 85.

2.4 Kriminální motivace

Dle Čírtkové⁵ je motivace „ústředním problémem subjektivní stránky trestného činu. Z pohledu forenzní psychologie představuje zkoumání motivace speciální otázku teorie kriminálního jednání. Proto se poznatky o kriminální motivaci a kriminálním jednání vzájemně prolínají. Mezi oběma hledisky nelze vést přesnou dělící hranici. Současně je zkoumání kriminální motivace natolik obsáhlým tématem, že je objasňováno v samostatných výkladových kapitolách a teoretických koncepcích. Rozborem motivace odpovídáme na otázku, proč se jedinec zachoval tak, jak se zachoval. Hledáme důvody, které by učinily jeho chování srozumitelným a pochopitelným pro vnějšího pozorovatele. Pojem motivace označuje vnitřní duševní proces, který vzbuzuje určité chování, udržuje ho v chodu a zmaňuje ho na konkrétní cíl. Motivace probíhá jako zčásti uvědomované a zčásti neuvědomované vnitřní dění. V tomto vnitřním dění se vzájemně „poměřují“ dva zdroje hybných sil. Jsou to motivy a incentive.“

Čírtková⁶ vidí motivy jako „vnitřní pohnutky k jednání. Motivem jsou např. potřeby (primární, biologické a sekundární, sociální), zájmy, city, představy, fantazie apod. Incentivy představují vnější situační stimuly (okolnosti), které podněcují jedince k jednání. Vnější stimul (incentivou) v případě kriminální motivace může být např. lákavá příležitost bez rizika odcizit určitou věc nebo chování oběti před činem (tzv. provokující oběť nebo zúčastňující se oběť, které jsou vyčleňovány jako samostatné typy v jedné z nejznámějších psychologických typologií oběti).“

2.5 Prevence kriminality

Dle Novotného⁷ „**Prevenčí kriminality** (v užším smyslu) rozumíme soubor nejrozličnějších aktivit mimotrestního charakteru orientovaných na odstranění, oslabení či neutralizaci kriminogenních faktorů s cílem zastavit růst kriminality nebo docílit jejího zmenšení. Půjde tedy o působení na faktory kriminality, na příležitosti a podněty k páčání trestných činů, o působení na potenciální pachatele a potenciální oběti a o vytváření zábran proti páčání trestných činů. Do takto koncipovaného pojmu prevence kriminality tedy nezahrnujeme prevenci represí.“

---

⁵ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. Kapitola 2, s. 91-92.

⁶ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. Kapitola 2, s. 91-92.

⁷ NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 6, s. 172.

3 Majetková kriminalita

3.1 Vymezení pojmu

Novotný⁸ tento druh trestné činnosti definuje následujícím způsobem. „*Majetková trestná činnost, jejíž podstatnou formou jsou krádeže, podvody a zpronevěry, představuje v posledních letech, podobně jako v jiných vyspělých zemích, převážnou část celkové kriminality. Lze tedy říci, že vývoj majetkových trestných činů do značné míry předurčuje vývoj celkové kriminality. Pro majetkové trestné činy je typický, jak vyplývá již ze samotného názvu, útok proti cizímu majetku.*“

Dle Novotného⁹ lze majetkovou trestnou činnost rozdělit do tří základních skupin:

„*První skupinu představují trestné činy, pro něž je charakteristickou pohnutkou ziskovost a jež směřují k obohacení pachatele. K nim náleží především krádež, zpronevěra, podvod, lichva a další.*“

„*Druhou skupinou trestných činů, pro něž je typické jednání poškozovací, reprezentují zejména trestné činy poškozování věřitele, porušování povinnosti při správě cizího majetku, poškozování cizí věci a zneužívání vlastnictví.*“

„*Třetí skupinu pak představuje podílnictví, kde pachatel hlavně využívá trestné činnosti páchané jinou osobou.*“

V předchozích odstavcích této kapitoly jsme uvedli obecné rozdělení majetkové trestné činnosti, avšak v dalším průběhu práce nám půjde především o trestný čin krádeže, který byl proveden vloupáním do obytných či ostatních prostor rodinných domů, do chat, obchodů, podniků a dalších z celé řady objektů.

3.2 Fenomenologie majetkové kriminality

Při bližším pohledu na strukturu majetkové trestné činnosti můžeme konstatovat, že zcela nejtypičtější a nejfrekventovanějším trestným činem je krádež. Tu lze dle způsobu provedení členit např. na krádež prostou a krádež vloupáním. V policejních statistikách jsou krádeže např. členěny na vloupání do obchodů, do restaurací a jídelen, do bytů, do rekreačních chat, krádeže motorových vozidel, krádeže věcí z aut, krádeže jízdních kol a

---

⁸ NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 9, s. 262.

⁹ NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 9, s. 262-263.

krádeže v bytech. Při tomto není opomenuta ani doprovodná kriminalita. Nejčastěji trestný čin krádež doprovází trestné činy jako poškozování cizí věci a porušování domovní svobody.

Policejní praxe i statistiky v průběhu posledních let vykazují, že stále nejvíce páchanými krádežemi vloupáním jsou krádeže věcí z motorových vozidel. Pachateli tohoto druhu trestné činnosti bývají ve větší míře recidivisté a osoby mladšího věku. Předmětem zájmu v těchto případech bývají autorádia i věci uložené ve vozidlech, jež mohou z velké části končit v zastavárnách.

Za vloupáními do motorových vozidel následují krádeže vozidel jako takových. Ve většině případů je realizace této trestné činnosti předem připravována, organizována a prováděna zkušenými pachateli. Odcizená vozidla jsou pak vyvážena do zahraničí, ale i dodávána na domácí trh. V některých případech je to i otázka krádeže na zakázku, nebo z důvodu následného rozebrání motorového vozidla na náhradní díly.

Nelze však opomenout ani vloupání do bytů a do rekreačních chat. Při tomto druhu trestné činnosti bývají objekty předem vytipovány. Občas se těchto vloupání dopouští více pachatelů společným jednáním a při vniknutí k překonání překážek užívají hrubého násilí. Předmětem zájmu bývá různá elektronika, peníze, šperky, ale i starožitnosti, umělecké předměty, dokonce i zbraně. Při vloupání do chat, a to zejména v zimních měsících, jsou pachateli této trestné činnosti spíše lidé bez domova. Předmět jejich zájmu je jasný. Sehnat zde něco k jídlu a odpočinout si. Nelze opomenout závažnost škod v případě napadení církevního či muzejního objektu. Naštěstí počet vloupání do těchto objektů v posledních letech klesl.

Nechvalně stabilní počet si drží i kapesní krádeže, a proto bychom je neměli opomenout. Tento druh trestné činnosti se vykazuje v první řadě vysokou latencí, jelikož spousta lidí to, že byli okradeni, mnohdy vůbec neřeší. To je úzce spojeno i s faktem, že v těchto případech bývá způsobená škoda často velmi malá a zjištění osoby pachatele mnohdy velmi nesnadné. Pachateli zde bývají často děti, mladistvé osoby a ve větší míře i ženy.

3.3 Příčiny a kriminogenní faktory

V následující kapitole bychom se chtěli krátce zabývat některými trendy vývoje majetkové kriminality a především poznat její příčiny a historický vývoj. Předem můžeme konstatovat, že vývoj tohoto druhu trestné činnosti je velmi složitý a působí na něj celé

řady faktorů. Pro bližší pochopení celé problematiky jsme proto využili několika názorů Kuchty a Válkové¹⁰, kteří k příčinám vysokého stavu majetkové kriminality dále uvádějí.

„Vysoký podíl majetkové kriminality a klasický charakter majetkových deliktů je důvodem, že faktory ovlivňující tuto trestnou činnost mají široký rámec, tedy že je možno určit příčiny obecnějšího rázu, které mohou působit nejen u majetkové, ale i u jiných druhů kriminality. Hlavní příčiny vysokého stavu majetkové kriminality je tedy možno hledat především v historicky daných příčinách, spočívajících především ve sféře psychické a sociální, a to od negativních výchovných vlivů v rodinném prostředí, přehlížení drobnějších prohřešků ve škole, nevhodného využívání volného času mládeží, negativního vztahu k práci až k – minulým režimem deformovanému – celkovému vztahu k majetku. Porevoluční období od roku 1989 bylo provázeno celým komplexem krátkodobě působících faktorů, které významným způsobem ovlivnily nežádoucí prudký nárůst majetkové kriminality v tomto období. Převratné společenské a ekonomické změny se tak staly do značné míry obecnějším kriminogenním faktorem. Generace vychované před rokem 1989 a náhle se ocitnuvší v nové sociální realitě se vyznačovaly velice nízkou úrovní právního vědomí. Stejně tak nízká byla i úroveň mravního vědomí, související se všeobecnou morální devastací i s tím, že prakticky celá mladší populace prošla socialistickou výchovou. Jedním z neblahých důsledků této výchovy byla neúcta k cizímu majetku, kdy zejména rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví bylo zcela obecným a veřejností často tolerovaným jevem (kdo nekrade, okrádá vlastní rodinu). Lidé s takovou morální výbavou se dostávají do kontaktu se zcela jinou sociální realitou, která zejména ve svých počátcích otevírá pro nepoctivé jednání zcela mimořádné možnosti. To vede k mylnému chápání nové svobody a demokracie, kterou si tito lidé vysvětlují egoisticky pouze ve svůj prospěch na úkor ostatních spoluobčanů.“

Rozdělení společnosti dle majetkových poměrů vedlo i k různým příčinám trestné činnosti. Kuchta a Válková¹¹ tyto společenské skupiny charakterizují v následujících čtyřech odstavcích.

„Nově se zkonstituovala skupina osob zcela nemajetných, která neuspěla v tržní konkurenci. Sem patří bezdomovci, tuláci, žebráci, kteří svůj nejnižší sociální status zaujali v důsledku buď svého vlastního jednání (zkrachovalí podnikatelé, osoby vyhýbající se práci, osoby vracející se z výkonu trestu, kteří již nenalezli práci), nebo v důsledku

---

¹⁰ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. Kapitola 10, s. 372-373.

¹¹ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. Kapitola 10, s. 373-374.

objektivních nepříznivých okolností (např. ztrátou zaměstnání v důsledku omezování výroby, v důsledku zvyšující se nezaměstnanosti). Náleží sem patrně i osoby, které žijí na hranici chudoby, a osoby, jejichž sociální i ekonomický status se oproti minulosti podstatně zhoršil a svůj stav velmi intenzivně prožívají (důchodci, příslušníci etnických minorit, osoby žijící z prostředků na hranici sociálního minima, z minimálních mezd, část mladých rodin s dětmi, horníci apod.). Podstatným motivem kriminality této společenské skupiny, která své postavení nemůže zlepšit legální cestou, bude tedy patrně bída a nouze, resp. potřeba uspokojit své základní potřeby a vytvořit si alespoň základní podmínky pro důstojný život (známé jsou případy drobné majetkové delikvence páchané bezdomovci proto, aby se dostali do výkonu trestu a přežili tam zimní období).“

„Druhou skupinu tvoří příslušníci středních vrstev, jejichž fyzická existence je hmotně zajištěna. Úsilí těchto vrstev o další zvýšení své hmotné životní úrovně není tedy motivováno jen bezprostřední potřebou, nýbrž i snahou prestižně se vyrovnat jiným (relativní nouze). V této touze vyrovnat se příslušníkům své vrstvy, předstihnout je nebo alespoň zabránit tomu, aby z této vrstvy byli vyloučeni, jsou dále podporováni např. reklamou, která je zaměřena na umělé vytváření nových potřeb, i módními trendy (nutnost vlastnění osobního vozu prestižní značky, zahraniční dovolené, značkového oblečení apod.). Při rozporu mezi takto zvýšenými nároky a podmínkami jejich uspokojení pak zejména morálně slabší jedinci často volí kriminální řešení (kriminalita z blahobytu, vyvolaná růstem životní úrovně).“

„Relativní nouzi mohou být vystaveni i příslušníci nejvyšších a nejbohatších vrstev. K uspokojování svých relativních potřeb však častěji využívají hospodářskou kriminalitu, kterou mohou získat vyšší finanční prostředky. Pokud je u nich zjištěna majetková kriminalita, jedná se spíše o činy páchané z touhy po dobrodružství (drobnější krádeže v obchodech), nebo bez zjevných motivů či z potřeby zahnat nudu (poškozování cizího majetku příslušníky tzv. „zlaté mládeže“).“

„Zvláštní skupinu mezi dvěma skupinami výše uvedenými pak tvoří patrně také osoby, které se profesionálně věnují majetkové trestné činnosti a z jejího zisku uhrazují své životní potřeby. Jde především o deklasované recidivní živly, jejichž životní úroveň může být i dosti vysoká – zejména v případech, pokud provádějí trestnou činnost organizovaným a vysoce odborným způsobem. Právě proti této skupině je zapotřebí nasadit nejdůraznější preventivní i represivní prostředky.“

Dle Kuchty a Válkové¹² lze „ke krátkodobým kriminogenním faktorům zařadit rozsáhlou amnestii prezidenta republiky z ledna 1990, kdy došlo k hromadnému propuštění nedostatečně resocializovaných vězňů z výkonu trestu odnětí svobody za situace, kdy pro to nebyly vytvořeny dostatečné materiální a organizační podmínky. V důsledku toho se řada amnestovaných osob ocitla bez ubytování, finančních prostředků a bez možnosti zapojit se do pracovního procesu, což způsobilo následnou vlnu majetkové trestné činnosti ze strany těchto osob. Tento negativní jev byl ještě umocněn dezorganizací tehdejších společenských institucí, která postihla nejmarkantněji represivní orgány, které patřily k oporám totalitního režimu. Proces dezorganizace, poklesu účinnosti činnosti a následné radikální transformace byl tak doprovázen i oslabením funkcí společenské kontroly nad zločinem a snížením úrovně preventivní činnosti i v oblasti majetkové kriminality.“

4 Prevence a kontrola majetkové kriminality

4.1 Sociální prevence

Dle Novotného¹³ je „sociální prevence zaměřena nejširěji, neboť je zaměřena na sociální kriminogenní faktory a na jejich překonávání či jejich neutralizaci. Dále je orientována na takové sociální kriminogenní jevy, jako jsou prostituce, alkoholismus a jiné toxikomanie, nezaměstnanost, chudoba, záškoláctví, extremistické skupiny, kasina, bezdomovci aj., na deformace v oficiální politice a v právním řádu či v působení médií, které mohou mít kriminogenní účinky, a na otázky kriminálněpreventivního či socializačního působení rodiny, školy, sociálních služeb a jiných institucí. Přitom si však musí být vědoma svých limitů. Například u sociální politiky toho, že k ní přistupuje pouze z hlediska kriminálněpreventivního, které je pro sociální politiku pouze jedním z řady hledisek a které nemusí být prioritní.“

Dle Kuchty a Válkové¹⁴ jsou „východiskem pro omezování majetkové kriminality preventivní opatření v sociální oblasti. Důraz by měl být kladen na vybudování fungující struktury státních a mocenských orgánů a na zkvalitnění legislativní činnosti. Osobně platí, že sociální politika by měla být zaměřena na děti a mládež počínaje výchovou v rodině

---

¹² KUČTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. Kapitola 10, s. 374.

¹³ NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 6, s. 173.

¹⁴ KUČTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. Kapitola 10, s. 375.

přes školní výchovu a mimoškolní aktivity a trávení volného času. Preventivní charakter mají i opatření v oblasti bydlení a budování sociální záchranné sítě, podpora nestátních neziskových a dobročinných organizací. Prioritu musí mít také vytváření dostatečných pracovních, rekvalifikačních, vzdělávacích a výcvikových příležitostí a snižování nezaměstnanosti, která se stala nebezpečnou příčinou majetkové trestné činnosti.“

4.2 Situační prevence

Dle Novotného¹⁵ je „situační prevence zaměřena na odstraňování kriminogenních situací, na omezování příležitostí ke spáchání trestných činů a na zvyšování rizika dopadení pro pachatele. Již dávné přísloví říká „příležitost dělá zloděje“. Ke značnému zájmu o situační prevenci od sedmdesátých let přispělo i rozčarování z velkého množství neúspěšných projektů sociální prevence, které byly v západních zemích prováděny po druhé světové válce. Tyto programy vycházely z modelu zacházení s pachatelem a byly orientovány na jeho resocializaci prováděním profesionální přípravy, vhodným využíváním volného času, skupinovou terapií aj. s cílem zabránit recidivě. Teorie situační prevence vychází z poznatků, podle kterých určité druhy kriminality a jiných sociálněpatologických jevů mají své časové a prostorové zákonitosti. Přitom předpokládá, že velká část kriminality je uskutečňována na základě racionální úvahy potencionálního pachatele, který váží klady a zápory zamýšlené kriminální aktivity, a zjistí-li, že námaha a riziko spojené s provedením jsou větší než očekávaný prospěch, upustí od svého záměru.“

Opatření situační prevence Novotný¹⁶ dělí do těchto pěti základních kategorií:

- **Zvýšení ochrany objektů, osob a věcí, kterým hrozí kriminální útok**
- **Přemístění ohrožených věcí na bezpečnější místo**
- **Ztížení přístupu k prostředkům vhodným pro spáchání trestného činu**
- **Zmenšení očekávaného prospěchu z trestného činu a zvýšení rizika pro pachatele**
- **Zlepšení dohledu nad lokalitou**

---

¹⁵ NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 6, s. 180-181.

¹⁶ NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 6, s. 182-183.

4.3 Viktimologická prevence

Dle Novotného¹⁷ se „viktimologická prevence koncentruje především na využití viktimologických poznatků. Rozvoji viktimologie a provádění viktimologických výzkumů je v současné době věnována ve světě, a do určité míry i v České republice, velká pozornost. Mnohé viktimologické poznatky mají svůj význam pro prevenci kriminality a lze je uplatnit při tvorbě preventivních programů. Viktimologická prevence se ovšem do určité míry překrývá s prevencí sociální a s prevencí situační. Je orientována především na potenciální a skutečné oběti trestných činů. Zaměřuje se na činnost osvětovou a poradenskou a na vštěpování obecných a speciálních zásad ochrany ohrožených osob. Osvětová činnost pamatuje na poučení jednak o tom, jak se mají lidé chovat, aby sebe a svůj majetek zbytečně nevystavovali zvýšenému nebezpečí napadení, jednak o tom, jak se mají bránit před útokem a jak se chovat během útoku i po něm. Do viktimologické prevence zahrnujeme i výcvikové kurzy psychologické i fyzické sebeobrany, terapeutické a rehabilitační zacházení po přestálém útoku i prevenci orientovanou na nebezpečí viktimologické recidivy aj.“

4.4 Prevence primární, sekundární a terciární

Podle toho, komu jsou preventivní aktivity adresovány, rozeznáváme prevenci primární, sekundární a terciární. Blíže tyto druhy prevence rozvádí Novotný¹⁸ v následujících třech odstavcích.

„U **prevence primární** jsou preventivní aktivity adresovány veškerému obyvatelstvu, ať již celého státu nebo některého města či místa, nebo některým demograficky vymezeným skupinám obyvatel, např. mládeži, ženám, národnostním a etnickým menšinám. Primární prevence působí plošně v tom smyslu, že působí na každého, aniž by brala v úvahu stupeň jeho kriminálního ohrožení nebo kriminální rizikovosti. Primární prevence se snaží prostřednictvím hospodářské politiky, sociální politiky, kulturní politiky, právní politiky aj. působit na příčiny kriminality. Na úrovni společenské makrostruktury, mezostruktury a mikrostruktury usiluje primární prevence o to, aby se soudržnost celé společnosti či společenství v regionech, městech, obcích a podnicích prohlubovala a dezintegroující tendence se zeslabovaly a byl minimalizován prostor pro

¹⁷ NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 6, s. 188.

¹⁸ NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 6, s. 189-191.

kriminalitu a jiné sociálněpatologické jevy. Primární prevence má často charakter nepřímé strategie.“

„U sekundární prevence jsou preventivní aktivity orientovány na potenciální pachatele, na potenciální oběti a na kriminogenní situace. Sekundární sociální prevence je adresována především kriminálně rizikovým skupinám, jako jsou děti bez náležitého dozoru, děti dopouštějící se záškoláctví, alkoholičtí a narkomani, žebráci, bezdomovci aj. Sekundární sociální prevencí je i práce terénních sociálních asistentů, kteří se pohybují mezi ohroženou mládeží v jejím přirozeném prostředí (ulice, kluby, diskotéky, herny, skateboardingová hřiště aj.). Značnou důležitost může mít sekundární prevence zaměřená na překonání kriminogenních situací. Kriminogenní situace může mít podobu nebezpečné křižovatky v silniční dopravě, nádražní haly, ve které se koncentrují kriminální živly, narkomani a bezdomovci, ale i dezorganizované městské čtvrti aj. V posledním případě bude na místě uplatnění celého komplexu opatření sociální, situační i viktimologické prevence.“

„Terciární prevence je zaměřena hlavně na předcházení kriminální recidivě u pachatele a viktimologické recidivě u oběti. Předpokládá tedy, že již ke spáchání trestného činu došlo. U oběti půjde i o předcházení sekundární viktimizaci, o napravení následků trestného činu a o poskytnutí potřebné pomoci. U pachatelů půjde o jejich sociální reintegraci, kterou se zabývá penologie.“

4.5 Policejní prevence

Role policie v ochraně společnosti před trestnou činností je zcela jistě nezastupitelná. Současné moderní trendy policejní práce směřují právě k prevenci. V minulosti byly tyto postupy spíše represivního charakteru.

Novotný¹⁹ uvádí, že „teprve v posledních letech začíná být i u nás v policejní práci uplatňován koncept nazývaný **Community Policing** (policejní práce orientovaná na komunitu).“

Dle Novotného²⁰ tento koncept znamená:

- policejní činnost, která je podřízena potřebám komunity (obce)
- komunikaci mezi policií a společností

---

¹⁹ NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 6, s. 199.

²⁰ NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 6, s. 199.

- partnerství mezi formálními a neformálními instancemi na úseku ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti i na úseku prevence

Novotný²¹ shledává smysl předloženého konceptu v tom, „aby policie zaměřovala své poslání při kontrole kriminality nejen represivně, ale i preventivně a plnila tak své úkoly podle aktuálních potřeb a ve spolupráci se samosprávou komunity a občanskými sdruženími. Jedná se vlastně o renesanci zásady územní odpovědnosti jednotlivých pořádkových policistů, kteří by měli být co nejlépe obeznámeni se svým rajónem a s lidmi v něm pracujícími a bydlícími. Snahou je odstranění nedůvěry řádných občanů k policii, nebo dokonce jejich strachu z ní na jedné straně a zvýšení pocitu bezpečnosti občanů na straně druhé.“

Dosavadní zahraniční zkušenosti z projektů přibližování policie občanské společnosti lze dle Novotného²² shrnout do těchto závěrů:

- priority policejní práce v oblasti pořádkové policie by měla určovat komunita (obec) a ta by ji také měla hodnotit
- doplnit náplň pořádkové služby vytvořením pěších hlídek navazujících kontakt s občany
- zaměřit iniciativu na další služby jako je práce s oběťmi trestných činů
- organizovat „sousedskou výpomoc“ na úseku prevence pouliční kriminality a vloupání do objektů
- pořádat přednášky a dny „otevřených dveří“
- do služeb policie přijmout příslušníky národnostních menšin, které tvoří vlastní komunity
- vytvářet integrační systémy (policie státní a obecní, soukromých bezpečnostních agentur, hasičů, záchranných zdravotnických a havarijních služeb)

Z osobní zkušenosti můžeme konstatovat, že preventivní policejní činnost je v současné době budována a prezentována především prostřednictvím preventivněinformačních skupin, které jsou zřízeny v rámci jednotlivých Územních odborů Policie České republiky. Jejich činností je co nejvíce přiblížit službu policie veřejnosti a této poskytnout poradenské služby v otázkách ochrany a bezpečí. Tito policisté postupují vždy individuálně dle daného konkrétního případu či problému.

²¹ NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 6, s. 199.

²² NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 6, s. 199.

5 Úloha státu v prevenci kriminality

Úloha státu v prevenci kriminality dle našeho názoru v minulých letech a především po roce 1989 značně pokulhávala. Změnu přinesl až Republikový výbor pro prevenci kriminality a jeho následná činnost. V této problematice se ztotožňujeme s Novotným²³, který dále uvádí.

*„Když po listopadu 1989 v České republice došlo k expanzi kriminality, bylo brzy zřejmé, že trestněprávní prostředky ke kontrole kriminality postačovat nebudou. V polovině roku 1991 vydává Československý helsinský výbor své stanovisko k těmto otázkám v podobě dokumentu „Právo občanů na bezpečnost v právním státě“. Zejména v něm bylo požadováno, aby při všech třech vládách (federální, české a slovenské) byly ustanoveny Výbory prevence kriminality jako jejich meziresortní orgány, aby takové výbory byly ustanoveny i při zastupitelstvech měst nejvíce ohrožených kriminalitou a aby tyto výbory připravily potřebné preventivní programy. Ve stanovisku byla charakterizována i řada opatření, na která by tyto programy měly či mohly pamatovat (opatření k uskutečnění myšlenky, že nejlepší prevencí je policista na ulici, zavádění městských kamerových systémů ke sledování kriminogenních lokalit, kompenzace náhrady škody obětem násilných trestných činů, vytváření sítě terénních sociálních pracovníků, rozvoj kriminologického výzkumu, legislativní změny aj.). Stát a státní orgány však postupovaly velmi liknavě. Teprve v roce 1993 rozhodla česká vláda o zpracování programu sociální prevence a prevence kriminality (usnesení č. 22/1993) a až ke konci tohoto roku bylo rozhodnuto o vytvoření **Republikového výboru pro prevenci kriminality (RVPK)** (usnesení č. 617/1993).“*

Mezi úkoly tohoto výboru patří dle Novotného²⁴ zejména:

- koordinovat činnost příslušných ústředních orgánů státní správy v oblasti prevence kriminality
- spolupracovat s občanskými iniciativami a hnutími, církevními a hromadnými sdělovacími prostředky v oblasti prevence kriminality
- iniciovat činnost v oblasti prevence kriminality a podporovat vznik místních komisí pro prevenci kriminality
- vypracovávat a realizovat na základě meziresortní spolupráce projekty a programy prevence kriminality respektující místní podmínky

²³ NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 6, s. 191-192.

²⁴ NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 6, s. 192.

- posuzovat účinnost preventivních programů
- předkládat vládě ČR zprávy o účinnosti prevence kriminality v ČR

Novotný²⁵ závěrem uvádí, že „základem systému prevence v ČR se staly programy prevence kriminality ve městech zatížených vysokou mírou kriminality. Vychází se z myšlenky, že problémy s kriminalitou mohou a musí být řešeny především v tom prostředí, kde vznikají, a že základní podmínkou účinnosti preventivní činnosti je její konkrétnost. Tato koncepce kriminální prevence je orientována hlavně na pouliční kriminalitu, na krádeže vloupáním a některé jiné formy obecné kriminality. Jedná se o komunitní a lokální kriminálněpreventivní projekty, které mají často podobu situační a technické prevence. Tato orientace je pochopitelná, na zmíněnou trestnou činnost je veřejnost zvlášť citlivá a má z ní největší strach. Při správním systému přístupu se mohou výsledky takových kriminálněpreventivních aktivit dostavit poměrně rychle a mohou být velmi zřetelné.“

5.1 Republikový výbor pro prevenci kriminality

Republikový výbor pro prevenci kriminality lze označit za meziresortní iniciační, koordinační a metodický orgán zřízený při Ministerstvu vnitra na základě usnesení vlády ze dne 3. 11. 1993 č. 617. Řídí se statutem a jednacím řádem schváleným vládou České republiky. Schází se zpravidla 1x měsíčně, přičemž se řídí plánem své činnosti. Předmětem jeho činnosti je v první řadě **vytváření koncepce preventivní politiky vlády České republiky na meziresortní úrovni a její konkretizace na úrovni místní**. Mezi další činnosti tohoto výboru lze zařadit gesci za zpracování materiálů pro jednání vlády České republiky z oblasti prevence kriminality a taktéž schvaluje žádosti o dotace na projekty prevence kriminality předložené městy, včetně výše finančních prostředků vyčleněných v kapitole státního rozpočtu Ministerstva vnitra. Republikový výbor má 19 členů a činnost jeho sekretariátu zajišťuje odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra. Předsedou Republikového výboru je ministr vnitra, výkonným místopředsedou je 1. náměstek ministra vnitra. K dalším členům tohoto výboru patří zástupci:

- Ministerstva financí
- Ministerstva obrany
- Ministerstva práce a sociálních věcí – odbor rodinné politiky

²⁵ NOVOTNÝ, O., et. al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. Kapitola 6, s. 192.

- Ministerstva práce a sociálních věcí – odbor sociálních služeb
- Ministerstva pro místní rozvoj
- Ministerstva spravedlnosti
- Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy
- Ministerstva vnitra
- Ministerstva zdravotnictví
- Nejvyššího státního zastupitelství
- Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky
- Institutu pro kriminologii a sociální prevenci
- Policejního prezidia České republiky
- Probační a mediační služby České republiky
- Rady vlády České republiky pro záležitosti romské komunity
- Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky
- Soudcovské unie České republiky

Poradním orgánem Republikového výboru je Komise pro výběr projektů Městského programu prevence kriminality k poskytování dotací ze státního rozpočtu. Jako výsledek této meziresortní spolupráce je udáván vybudovaný systém prevence kriminality v České republice, který se opírá o resortní preventivní programy, programy prevence kriminality na místní úrovni, aktivity Policie ČR, nestátních neziskových organizací i podnikatelských subjektů.

6 Ochrana domu, bytu a rekreačního objektu

6.1 Preventivní opatření před odjezdem na dovolenou

Před odjezdem na dovolenou policie doporučuje:²⁶

- Nechlubte se svými majetkovými poměry.
- Nezveřejňujte svůj odjezd předčasně.
- Uschovejte cenné věci a doklady do bezpečnostní schránky nebo do domácího trezorku, nejlépe pevně zabudovaných ve zdi.
- Přerušete před odjezdem na dovolenou dodávku zboží do domu.

²⁶ http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/770/48141.html [cit. 2009-12-23].

- Zkontrolujte pečlivě okna a dveře, zda jsou zavřené.
- Nezatahujte závěsy, rolety a žaluzie.
- Uložte žebříky a jiné nástroje, které by pachatel mohl použít při vloupání do vašeho rodinného domku nebo rekreačního objektu.
- Svěřte klíč od bytu spolehlivému sousedovi nebo příbuznému, který bude váš byt pravidelně kontrolovat a vybírat poštovní schránku.
- Můžete-li, vytvořte zdání, že je v bytě někdo přítomen.
- Využijte elektronické spínací zařízení, které podle nastavení rozsvítí světla, zapne rozhlasový přijímač či televizi apod.
- Zdokumentujte své cenné věci (seznam, fotodokumentace), případně sepište výrobní čísla přístrojů. Tyto informace pomohou policii v pátrání a pojišťovnám při likvidaci pojistné události.

6.2 Prevence před vloupáním do bytu

Doporučení policie k omezení možnosti vloupání do bytu:²⁷

- Prevence proti vloupání do bytu začíná u řádně zamčených vstupních dveří.
- Vyměňte ihned zámky u dveří, pokud se přistěhujete do nového bytu.
- Trvejte na tom, aby společné prostory v domě (chodby, schodiště, sklepy apod.) byly dobře osvětleny a aby klíče od nich měli pouze nájemníci.
- Zabraňte tomu, aby kukátkem nebo poštovní schránkou bylo vidět do bytu.
- Uvádějte na zvonky, schránky a dveře své příjmení v množném čísle bez titulů.
- Než otevřete, přesvědčte se, kdo je za dveřmi (použijte panoramatické kukátko, bezpečnostní řetízek).
- Mějte se na pozoru před lidmi, kteří chodí ode dveří ke dveřím a nabízejí různé služby (např. vyčištění koberců, nabídky různého zboží apod.), může to být trik, jak si otipovat Váš byt.
- Nevstupujte do bytu, přijdete-li domů a naleznete dveře pootevřené a zdá se Vám, že Vás někdo vykradl. Ihned zavolejte Policii!
- Mějte na paměti, že ke krádežím vloupání dochází nejčastěji v dopoledních hodinách a o víkendech.

²⁷ http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/770/48141.html [cit. 2009-12-23].

Cenné věci v bytě

Zloději kradou především takové věci, které mohou snadno prodat a získat za ně peníze. Ve světě je běžné označování cenných věcí poštovním směrovacím číslem a kódem, který umožní identifikaci ulice a bytu. V případě, že věc bude ukradena a nalezena, urychlí to její návrat k majiteli. Doporučujeme pořídit si pečlivou dokumentaci všech cenných předmětů, sbírek, šperků. Zvláštní pozornost věnujte detailům, které by v budoucnu mohly usnadnit pátrání po těchto věcech a jejich identifikaci (poznání). Za zbytečné nepovažujeme ani rozhodnutí pořídit si fotodokumentaci zařízení bytu. Velmi to usnadní Vaše jednání s pojišťovnou.

6.3 Prevence vloupání do rodinného domu

Doporučení policie k omezení možnosti vloupání do rodinného domu:²⁸

- Nezakrývat pohled na dům vysokými zdmi a hustými ploty.
- Minimalizovat počet vstupů do domu, stejně jako počet oken a dalších stavebních otvorů, zejména v přízemí.
- Vybavit objekt či byt masivními (bezpečnostními) dveřmi se zámkem, vložkou a štítem, které jsou odolné proti vyhmatání, rozlomení, odvrtání, prokopnutí a vysazení; obdobně zabezpečit i další stavební otvory, zejména méně viditelné a méně často používané (zadní dveře, sklepní okénka, apod.).
- Mechanické zábranné prostředky doplnit vhodným zařízením elektrické signalizace.
- Při zabezpečení objektu se vždy obrátit na odbornou firmu, zásadně nespoléhat na své síly či „sousedskou výpomoc“.
- Neukládat v domácnosti cenné předměty, je-li to nezbytné (šperky, sbírky apod.), pak je zvlášť chránit jak mechanicky (trezor, schránka), tak elektronicky; kromě toho je vhodné pořídit si na takové předměty dokumentaci (foto, popis).
- Nepouštět do domu neznámé osoby, vydávající se např. za údržbáře, tzv. odečítače měřičů apod., bez průkazu jejich totožnosti a příslušnosti k udávané firmě.
- Vyloučit známky dlouhodobé nepřítomnosti, jako je neodklizený sněh, nevybíraná dopisní schránka apod.

---

²⁸ http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/770/48141.html [cit. 2009-12-23].

- Neponechávat v okolí domu volně přístupné nářadí a žebříky.
- I při krátkodobé nepřítomnosti (např. nákup v blízkém okolí) zavírat okna v přízemí a nižších podlažích, stejně jako zavírat a zamykat dveře.

6.4 Prevence vloupání do rekreačních obydlí

Doporučení policie k omezení možnosti vloupání do rekreačního obydlí:²⁹

Základem jsou mechanické zábranné prostředky aplikované na nejrizikovější místa objektů (např. bezpečnostní zámky, složitější uzamykací systémy, ochranné okenní folie, skla). Vhodným doplněním mohou být různě vyrobené ochranné mříže a uzamykatelné okenice.

Nadstavbou je elektrická zabezpečovací signalizace. Problémem je, že zdaleka ne ze všech rekreačních objektů je telefonické či jiné spojení s okolním světem. Ovšem i tyto problémy lze vyřešit. V takové lokalitě je určitě alespoň jedna telefonní linka k dispozici. K ní lze připojit automatický telefonní hlásič, který po obdržení signálu o narušení objektu vyvolá předem naprogramované jedno či více telefonních čísel a předá tak informaci o narušení chráněného objektu odpovědné osobě. Na hlásič lze připojit „hlídání“ i více objektů.

Netradičním řešením je dále využití „radiových“ zabezpečovacích ústředen, které se instalují v objektech. Na jednotlivé ústředny v objektech se pak připojí nástrahové detektory. Jde o jednoduchou a spolehlivou detekci pohybu pachatele v objektu, kdy detektor i instalace jsou skryté. Jejich montáž je velmi rychlá. Určité odlišnosti od klasické elektronické zabezpečovací signalizace jsou vynuceny charakterem používání těchto zařízení jako speciální soupravy. Systém může monitorovat sjednaná soukromá bezpečnostní agentura.

V otázkách zabezpečení se majitelé rekreačních objektů musí striktně řídit podmínkami a názory pojišťoven. Pojišťovnám zatím stačí, aby byly zabudovány dobré zámky, mříže apod. Praxe ale ukazuje, že jsou-li mechanické zábranné prostředky osamocené, mohou v některých situacích vzbudit ještě větší agresivitu pachatelů a následná škoda je tím podstatně větší.

---

²⁹ http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/770/48141.html [cit. 2009-12-23].

7 Trestný čin krádež v právní legislativě

Současná doba a potřeba postavit naše trestní právo na roveň moderních zákoníků ostatních demokratických zemí světa nás přivedly ke konci působnosti trestního zákona č. 140/1961 Sb., účinném do 31. 12. 2009. Po nově přijatém trestním zákoníku č. 40/2009 Sb., který vešel v platnost od 1. 1. 2010, volala celá řada odborníků, a to především ze stran orgánů činných v trestním řízení. Zároveň je však nutno říci, že trestní zákoník byl očekáván i s určitým napětím, co se týká jeho uvedení do praxe, i toho, jak bude následně uplatňován. Trestní zákoník je teprve na počátku své dlouhé cesty a jen samotná praxe skutečně ukáže, jak se bude dále vyvíjet.

Ke změnám mezi trestním zákonem a trestním zákoníkem došlo v **systematice trestního zákoníku**, kdy bylo zvoleno takové uspořádání, které proporcionálně vystihuje závažnost chráněných zájmů a již samotným uspořádáním jednotlivých hlav, dílů, oddílů i jednotlivých ustanovení ve zvláštní části vyjadřuje pořadí důležitosti chráněných zájmů podle požadavků dnešní moderní společnosti. V trestním zákoně č. 140/1961 Sb., platném do 31. 12. 2009, byl trestný čin krádež vymezen v § 247, Hlavy IX, zvláštní části tohoto zákona. V trestním zákoníku č. 40/2009 Sb., účinném od 1. 1. 2010, tento trestný čin nalezneme v § 205, Hlavy V, zvláštní části tohoto zákoníku.

Zcela novou je pro nás rovněž problematika **rozdělení trestných činů na zločiny a přečiny**. Za **přečiny** jsou takto považovány nejen všechny trestné činy z nedbalosti, ale také ty úmyslné trestné činy, za něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let. **Zločiny** jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny. **Zvláště závažnými zločiny** jsou ty úmyslné trestné činy, za něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let. Pro naši potřebu lze říci, že většina trestných činů krádeží, jakož i krádeží provedených formou vloupání, by se v praxi měla pohybovat v rovině přečinů.

V tomto bodě bychom chtěli zdůraznit i **změnu v samotném trestním řízení**. U zločinů bude vedeno standardní trestní řízení, avšak u přečinů budou převažovat zrychlené formy řízení, odklony a alternativní řešení, včetně širokého uplatnění prostředků probace a mediace.

Trestní zákoník také opouští od dosavadního materiálního pojetí trestného činu a zavádí tzv. **formální pojetí trestného činu**. Takové pojetí je obvyklé ve většině demokratických zemí. Spojováno je s materiálním korektivem, podle něhož trestní

odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat **jen v případech společensky škodlivých**, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiných právních předpisů.

Níže bychom v několika bodech nastínili trestný čin krádež dle již starého trestního zákona a dle stávajícího trestního zákoníku. V následující části rozebereme i některé charakteristické rysy pro trestný čin krádež, kdy se především zaměříme na problematiku vloupání.

7.1 Trestný čin krádež v trestním zákoně č. 140/1961 Sb., účinném do 31. 12. 2009³⁰

§ 247 Krádež

- (1) Kdo si присvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a
- a) způsobí tak škodu nikoli nepatrnou,
  - b) čin spáchá vloupáním,
  - c) bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí,
  - d) čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, nebo
  - e) byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán,
- bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.
- (2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu nikoli malou.
- (3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo
  - b) způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.
- (4) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu.

---

³⁰ http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_zakon/cast2h9.aspx [cit. 2010-1-20].

7.2 Trestný čin krádež v trestním zákoníku č. 40/2009 Sb., účinném od 1. 1. 2010³¹

§ 205 Krádež

- (1) Kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a
- a) způsobí tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou,
  - b) čin spáchá vloupáním,
  - c) bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí,
  - d) čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, nebo
  - e) čin spáchá na území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace osob,
- bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.
- (2) Kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a byl za čin uvedený v odstavci 1 v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.
- (3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 větší škodu.
- (4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
  - b) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, nebo
  - c) způsobí-li takovým činem značnou škodu.
- (5) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,
- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo
  - b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312).
- (6) Příprava je trestná.

---

³¹ <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast2h5.aspx> [cit. 2010-1-20].

7.3 Základní pojmy k trestnému činu krádež

Pro ucelení námi probírané problematiky bychom v následující kapitole blíže zmínili výčet některých základních pojmů k trestnému činu krádež, kterými jsou např.:

Za **objekt** trestného činu je považováno nejen vlastnictví, ale i držení věci. Samotné držení věci se však nekryje s držbou podle občanského práva. Znamená jen faktický stav, který spočívá v tom, že věc je v něčí moci (např. vlastníka, nájemce, zástavního věřitele, ale třeba i jiného zloděje).

Objektivní stránku trestného činu krádež naplní ten pachatel, který si присvojí věc tím, že se jí zmocní.

Za **předmět útoku** je v těchto případech považována cizí věc. Samotná práva sice nemůžeme zahrnout k předmětu krádeže, avšak mohou jím být věci, které jsou ekvivalentem práv a jiných hodnot (např. vkladní knížky, depozitní certifikáty, akreditivy, směnky, šeky, losy).

Vloupáním v těchto případech rozumíme vniknutí do uzavřeného prostoru lstí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jistící překážky za použití síly.

Za **uzavřený prostor** zde považujeme jak stavbu a její části (včetně bytů), tak např. i oplocený pozemek a menší, třeba přemístitelné prostory (zavazadlový prostor automobilu, příruční pokladnu, pokladničku ve skřínce veřejného telefonního automatu apod.).

Uzavřením je fakticky ochrana věci proti odcizení. Za tento druh ochrany nemůžeme však považovat např. zábranu pro chovaná zvířata, aby neunikla, či obal chránící věc při dopravě (takový obal by musel zároveň chránit svůj obsah proti odcizení, např. kontejner).

Vniknutí spočívá nejen ve vstupu do samotného prostoru, ale taktéž např. v sáhnutí dovnitř rukou či jiným nástrojem.

Za **lest** můžeme docela dobře považovat případ, kdy se pachatel nechá na noc uzavřít v jinak veřejně přístupném prostoru (např. nákupním středisku), ze kterého pak odcizí věci, nebo např. vniknutí do bytu pod falešnou záminkou kontroly odběru plynu či elektrické energie.

Uzamčením je např. zámek, zástrčka ovladatelná jen zevnitř, automatické signální zařízení aj. Věc za uzamčenou však rozhodně nemůžeme považovat v případě, je-li v zámku vsazen klíč.

Za případy **nedovoleného překonání uzamčení** je možno považovat zejména použití odcizeného, nalezeného nebo vylákaného klíče, jakož i použití speciální technické pomůcky (např. tzv. planžety či rozlamovače vložky zámku).

Jako **jiná jistící překážka** je brán zejména dostatečně vysoký plot, kovová mříž či okno v 1. poschodí. Na druhé straně např. otevřené okno nízko nad zemí či nízký ozdobný plot zahrádky jistící překážkou rozhodně nejsou.

K překonání určité překážky je vždy třeba **použít sílu** (např. probourání zdi, rozbití okenní výplně, vypáčení dveří). V některých případech nemusí být překážka nutně poškozena (např. vysazení těžkých, ale neuzamčených vrat). Použití síly je i tehdy, jestliže pachatel překonal překážku za použití nástroje. Intenzita vlastní vynaložené fyzické síly pak nemusela být vzhledem k povaze použitého nástroje velká.

7.4 Trestná činnost související s vloupáním

Pachatel trestného činu krádeže, kterou provede vloupáním, se dále tímto jednáním může dopustit i dalších trestných činů. Zde pouze v krátkosti zmíníme dva nejčastější, a to **porušování domovní svobody a poškozování cizí věci**.

Trestný čin **porušování domovní svobody** byl v trestním zákoně č. 140/1961 Sb., platném do 31. 12. 2009, vymezen v § 238, Hlavy VIII, zvláštní části tohoto zákona. V trestním zákoníku č. 40/2009 Sb., účinném od 1. 1. 2010, tento trestný čin nalezneme v § 178, Hlavy II, zvláštní části tohoto zákoníku.

Objektem tohoto trestného činu je v první řadě domovní svoboda, kterou nám zaručuje v čl. 12 Listina základních práv a svobod. Ochrana se pro tyto případy vztahuje na prostory, které užíváme k bydlení, tj. kde máme svou domácnost, své soukromí. Záleží v takových případech především na způsobu užívání obydlí a nikoli na jeho konstrukci.

Trestný čin **poškozování cizí věci** byl v trestním zákoně č. 140/1961 Sb., platném do 31. 12. 2009, vymezen v § 257, Hlavy IX, zvláštní části tohoto zákona. V trestním zákoníku č. 40/2009 Sb., účinném od 1. 1. 2010, tento trestný čin nalezneme v § 228, Hlavy V, zvláštní části tohoto zákoníku.

Objektem tohoto trestného činu je v první řadě vlastnictví. Chráněna má být nejen neporušenost věci, ale i její použitelnost. Předmětem útoku je dále samozřejmě věc cizí. Může být i nemovitá. Jednáním je v těchto případech zničení, poškození nebo učinění věci nepoužitelnou. Při vloupání se pachatel tohoto trestného činu dopouští v případech, kdy úmyslně poškodil věc, sloužící třeba právě jako jistící překážka (např. oplocení, uzavřená

okna, uzamčené dveře), na nichž při jejich překonání způsobí škodu ve výši nejméně 5.000,- Kč. O trestný čin zde jde tedy jen v případě, je-li způsobena škoda **nikoli nepatrná**.

8 Praktická část

8.1 Cíl práce

Cílem této praktické části i samotné bakalářské práce je rozlišení osob pachatelů majetkové trestné činnosti na okrese Kutná Hora. Naše pozornost se konkrétně zaměřila na trestný čin krádež, kterého se pachatelé dopouštějí vloupáním do obytných či ostatních prostor rodinných domů, do chat, obchodů, podniků a dalších z celé řady objektů. Předmětem našeho zkoumání bude tyto pachatele rozlišit z několika hledisek. Zaměříme se především na věk a pohlaví těchto pachatelů, ale i na míru spolupachatelství a recidivy u tohoto druhu trestné činnosti.

8.2 Hlavní předpoklady práce

1. Předpokládáme, že 10 až 20 % této trestné činnosti je pácháno více osobami, tj. ve spolupachatelství.
2. Předpokládáme, že u této trestné činnosti je z celkového počtu známých pachatelů více než 70 % mužů.
3. Předpokládáme, že u této trestné činnosti je 50 až 60 % známých pachatelů ve věku do 40 let.
4. Předpokládáme, že u této trestné činnosti je z celkového počtu známých pachatelů 40 až 55 % recidivistů, tj. osob opakujících trestnou činnost.

8.3 Základní popis výzkumného vzorku

Analýza trestních spisů Policie České republiky v Kutné Hoře za rok 2008. Naše pozornost se zaměřila na spisové materiály, týkající se trestného činu krádež, kterého se pachatel dopustil vloupáním. Porovnáním písemné dokumentace s elektronickými systémy a statistickými výkazy policie byla zjištěna shoda v celkovém počtu 429 trestných činů krádeže vloupáním. Zde jsme se podrobně zajímali o počet objasněných skutků. Jednalo se o 90 trestních spisů s celkovým počtem 76 osob známých pachatelů. Zde jsme uskutečnili předmět našeho zkoumání za účelem ověření našich hlavních předpokladů.

8.4 Základní metody a techniky práce

Studium a následná analýza informací v policejních dokumentacích (trestní spisy) a dalších zdrojích (elektronické informační systémy Policie České republiky).

8.4.1 Studium písemné dokumentace

Studium trestních spisů tehdejšího Okresního ředitelství Policie České republiky Kutná Hora za rok 2008, vedených v písemné podobě. Pouze pro pořádek uvádíme, že od 1. 1. 2009 přešlo zřízení okresních ředitelství na formu územních odborů. V rámci této změny došlo i ke sloučení některých okresů pod jeden územní odbor. Námi řešenou problematiku však tato změna zřízení nijak neovlivní.

Pozornost byla tedy zaměřena na spisové materiály týkající se trestného činu krádež, kterého se pachatel dopustil vloupáním. Studium těchto dokumentací bylo možno získat základní informace o pachateli, ale i mnohé další skutečnosti, jako např. motiv jeho jednání. Ze spisových materiálů bylo možno dosoudit i důkazní hodnotu, která vedla k usvědčení a následnému odsouzení pachatele.

8.4.2 Analýza elektronických informačních systémů

1. Elektronické trestní řízení (ETR)

Mimo písemné podoby je spisový materiál veden i v podobě elektronické. Toto umožňuje nový systém elektronického trestního řízení (ETR). Kutnohorská policie na tento systém přecházela jako jedna z prvních a dnes je již v rámci resortu jedná o celorepublikovou samozřejmost. Dá se říci, že jde o elektronickou kopii písemného spisu. To je ale vše. Systém ETR má pro současnou činnost v trestním řízení zcela nepostradatelnou hodnotu. Jeho úkolem je zjednodušit, zpřehlednit a především zefektivnit služby podporující úkony a procesy trestního řízení. Samozřejmostí tohoto systému je možnost vyhledávání a zpracování informací, analytické činnosti, statistik i kontrolní a řídicí činnost orgánů Policie České republiky pro oblast trestního, ale i přestupkového řízení. V rámci tohoto systému v současné době kutnohorská policie eviduje veškeré řešené události. Vznik tzv. e-spisů by měl pro policii znamenat snadnější i levnější komunikaci v oblasti vnitroresortní i mimoresortní. Výhodou je zcela jistě úspora práce při pořizování vstupních dat. Vše, co je zde ke konkrétnímu případu či osobám zadáno, lze

následně velmi snadno dohledat např. pomocí příslušného čísla jednacího. Příslušné policejní formuláře jsou od samého počátku případu zakládány do tohoto systému. Písemná podoba formulářů trestního spisu je v současné době prakticky jen ze systému ETR. Budoucí vizí je využívání tohoto systému i státními zastupitelstvími a soudy.

2. Kriminalisticky sledované události (KSÚ)

Při pohledu na ETR jde vlastně o další velmi důležitý a především velmi využívaný informační systém policie, jež má zjednodušit, zrychlit a zefektivnit získávání a využívání informací, které napomáhají při odhalování a vyšetřování trestné činnosti, případně jejímu předcházení. Systém KSÚ zavádí nové technologické prvky do analytické činnosti s kriminálními daty. Obecně lze říci, že tento systém je centrální evidencí, a proto je základním pravidlem dodržovat přesnost, úplnost a aktuálnost při zápisu veškerých vkládaných údajů. Jednotný způsob zaznamenávání informací je základním předpokladem pro kvalitní vytěžitelnost dat z tohoto systému. Pro příklad můžeme uvést, že tento systém obsahuje popis osob či věcí v rámci konkrétního případu. Pro následnou potřebu lze tato data opět velmi snadno dohledat.

3. Statistický výkaz kriminality

Celkové studium a analýzu písemné dokumentace a elektronických systémů policie jsme sjednotili porovnáním se statistickým výkazem kriminality Krajského ředitelství Policie Středočeského kraje, pod které spadá současný Územní odbor Policie České republiky v Kutné Hoře. Zajímá nás výkaz kriminality za období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 tehdejšího Okresního ředitelství Policie České republiky v Kutné Hoře. Tímto srovnáním jsme dosáhli vzájemné shody pro základní vzorek našeho zkoumání, tj. celkového počtu trestných činů krádeže vloupáním za rok 2008, celkového počtu takto objasněných skutků i počtu osob jejich pachatelů. Vzájemná shoda mohla být předem očekávána, neboť tyto statistiky jsou Policií České republiky v Kutné Hoře předávány přímo Krajskému ředitelství Policie Středočeského kraje. Takto ověřená data statistického výkazu kriminality byla tedy použita pro náš další průzkum.

8.5 Charakteristika regionu

Okres Kutná Hora jako jedna ze součástí Středočeského kraje se rozkládá na ploše 916,93 km². V kutnohorském okrese nalezneme 88 obcí. Konkrétně 4 města, 79 obcí a 5 městysů. Současná míra nezaměstnanosti čítá 9,45 %, tj. jednu z vůbec nejvyšších v rámci Středočeského kraje. Od sledovaného roku 2008 má vzrůstající tendenci, kdy ve shodném období činila 6,81 %.

Okresní město Kutná Hora je se svými 21.604 obyvateli dominantou regionu. Rozkládá se na ploše 33,05 km². Historie Kutné Hory je nerozlučně spojena s dolováním stříbrných rud. Ve středověku koncem 13. století poskytoval zdejší revír zhruba jednu třetinu produkce stříbra v Evropě. Historické centrum Městské památkové rezervace spolu s kostelem sv. Barbory a kostelem Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci je od roku 1995 zapsáno na Seznamu světového dědictví UNESCO. Průmyslovou produkci města v současné době zčásti zastává ČKD Kutná Hora a.s., Phillip Morris ČR a.s. a nově i podnik Foxconn CZ. Kutná Hora nabízí svým návštěvníkům krom velké řady kulturních památek i divadlo, kino či plavecký stadion.

Za rizikové lokality z hlediska trestné činnosti krádeže vloupáním lze označit panelové zástavby a rodinné domy v městských částech Kutná Hora-Hlouška, Šipší a Horní Žižkov, novostavby v přilehlé obci Přítoky a sousední chatovou oblast rekreačního střediska Velký Rybník.

Čáslav lze nepochybně považovat za druhé největší město kutnohorského okresu. Počet obyvatel dosahuje přes 10.000. Celý katastr měří 22 km², samotné město má rozlohu 3,5 km². Čáslav založil někdy kolem poloviny 13. století Přemysl Otakar II. Dnešní návštěvník zde může krom řady kulturních památek nalézt i muzeum, galerii, divadlo, kino, koupaliště a řadu moderních sportovišť. Za nejznámější průmyslový podnik lze označit Zenit s.r.o. Čáslav, který má v názvu i místní fotbalový klub. Pořádek ve městě zajišťuje společně se státní policií i policie městská. V sousední obci Chotusice sídlí 21. základna taktického letectva Čáslav s letouny Jas 39 - Gripen a L - 159.

Za rizikové lokality z hlediska trestné činnosti krádeže vloupáním lze označit panelové zástavby a rodinné domy v městských částech Čáslav-Nové Město a Čeplov.

Uhlířské Janovice leží na mírně zvlněné planině, stoupající pozvolna z Polabské nížiny. Do okolí tohoto města zasahují poslední výběžky Českomoravské vrchoviny a

Středočeské pahorkatiny. Uhlířské Janovice s přibližně 3.000 obyvatel jsou jedním z velkých nákupních center kutnohorského regionu. Sídlo zde má hned několik úřadů a bank.

Za rizikové lokality z hlediska trestné činnosti krádeže vloupáním lze označit sousední chatové oblasti a domy, které jsou v Uhlířských Janovicích využívány pouze k víkendové rekreaci.

Zruč nad Sázavou je posledním z měst kutnohorského regionu. Počet obyvatel i s příslušnými obcemi čítá přes 5.000. Od okresního města je vzdáleno přibližně 30 km. V okruhu 10 kilometrů jsou hranice okresu Kutná Hora s okresy Havlíčkův Brod a Benešov. V roce 1032 byl založen Sázavský klášter, a tím začalo osídlování Posázaví. Ve zručském kostele Povýšení sv. Kříže byl nalezen letopočet MCL (1150), takže někdy do období mezi těmito dvěma letopočty je možno datovat vznik Zruče. Město se rozkládá v malebném údolí, jehož dominantou je řeka Sázava. Zruč samotná se může pyšnit bohatou historií obuvnické výroby, kdy si ji v roce 1939 vybrala zlínská podnikatelská rodina Baťů. Přímo zde bylo otevřeno obuvnické učiliště. Později došlo i otevření střední školy, orientované na zpracování kůže a management. Podnik Sázavan, zaměřený na obuvnickou a strojírenskou výrobu, za dob své největší slávy zaměstnával až 3.500 lidí. Pád tohoto podniku však zapříčinil, že z průmyslového a vzkvétajícího města se rázem stalo město s nejvyšším procentem nezaměstnanosti ve Středočeském kraji. Vzpamatování časem přinesla opětovná snaha o rozvoj průmyslové výroby. I přes tuto negaci je i Zruč významným obchodním centrem regionu s řadou vlastních úřadů i městskou policií.

Za rizikové lokality z hlediska trestné činnosti krádeže vloupáním lze označit především sousední chatové oblasti.

Obec **Zbraslavice** leží v překrásné zvlněné krajině na úpatí Českomoravské vysočiny mezi městy Kutná Hora a Zruč nad Sázavou. Počet obyvatel čítá něco přes 1.000. Z institucí a dostupných služeb lze zmínit základní a mateřskou školu, sportovní halu, místní sokolovnu, knihovnu, kino, zdravotní středisko, pobočku České pošty a České spořitelny. Firmou s největším počtem zaměstnanců je zde GRAMEX s.r.o., která se zabývá průmyslovým šitím vesměs pro automobilový průmysl. Díky rozlehlým lesům a množství rybníků jsou Zbraslavice a okolí vyhledávanou rekreační oblastí. Chatové osady jsou ve Zbraslavicích u rybníků Starého, Spáleného, Nového, dále na Pančavě a v Hodkově u Panského rybníka. V celém správním území je rovněž velké množství rekreačních chalup. Tyto lokality patří jednoznačně k nejrizikovějším z hlediska trestné činnosti krádeže vloupáním.

Obec **Vrdy** se rozléhá nedaleko úpatí Železných hor, vzdálena přibližně 5 km od města Čáslav. První zmínka o této obci je v historických pramenech datována k roku 1131. Katastrální plocha obce je 1848 ha. Počet obyvatel čítá přes 3.000. Z institucí a dostupných služeb lze zmínit základní a mateřskou školu, knihovnu, sportovní stadion, ordinaci praktického lékaře a zubaře, pobočku České pošty. Dominantním podnikem je zde GOLDBECK PREFABETON s.r.o., zabývající se produkcí průmyslově vyráběných železobetonových dílců.

Za rizikové lokality z hlediska trestné činnosti krádeže vloupáním lze označit především domy v přidružených obcích, které jsou využívány pouze k víkendové rekreaci.

9 Analýza a vyhodnocení shromážděných dat

9.1 Sledovaný druh trestné činnosti

Předmětem analýzy byl nejprve počet trestních spisů, týkajících se krádeže vloupáním, jež byly policií zjištěny na okrese Kutná Hora za sledované období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008. Studium písemné dokumentace a elektronických informačních systémů policie, s porovnáním statistického výkazu kriminality za sledované období, bylo dosaženo následujících výsledků.

Za kalendářní rok 2008 bylo zjištěno celkem 429 trestných činů krádeže vloupání. Z tohoto počtu bylo 90 skutků objasněno, což činí 20,98 %. V rámci objasnění této trestné činnosti bylo stíháno 76 osob pachatelů.

Statistický výkaz kriminality rozděluje tento druh trestné činnosti i z hlediska objektu, do kterého bylo provedeno vloupání. Dle členění a statistického výkazu byly zjištěny následující výsledky:

- Krádež vloupáním do obchodů, zjištěno 12, objasněno 2, což činí 16,67 %
- Krádež vloupáním do výkladních skříní, zjištěno 7, objasněno 5, což činí 71,43 %
- Krádež vloupáním do restaurací a hostinců, zjištěno 11, objasněno 4, což činí 36,36 %
- Krádež vloupáním do ubytovacích objektů, zjištěno 0
- Krádež vloupáním do kiosků, zjištěno 3, objasněno 1, což činí 33,33 %
- Krádež vloupáním do jídelen, závodních kuchyní, stravovacích zařízení, zjištěno 0
- Krádež vloupáním do objektů se starožitnými uměleckými předměty, zjištěno 0

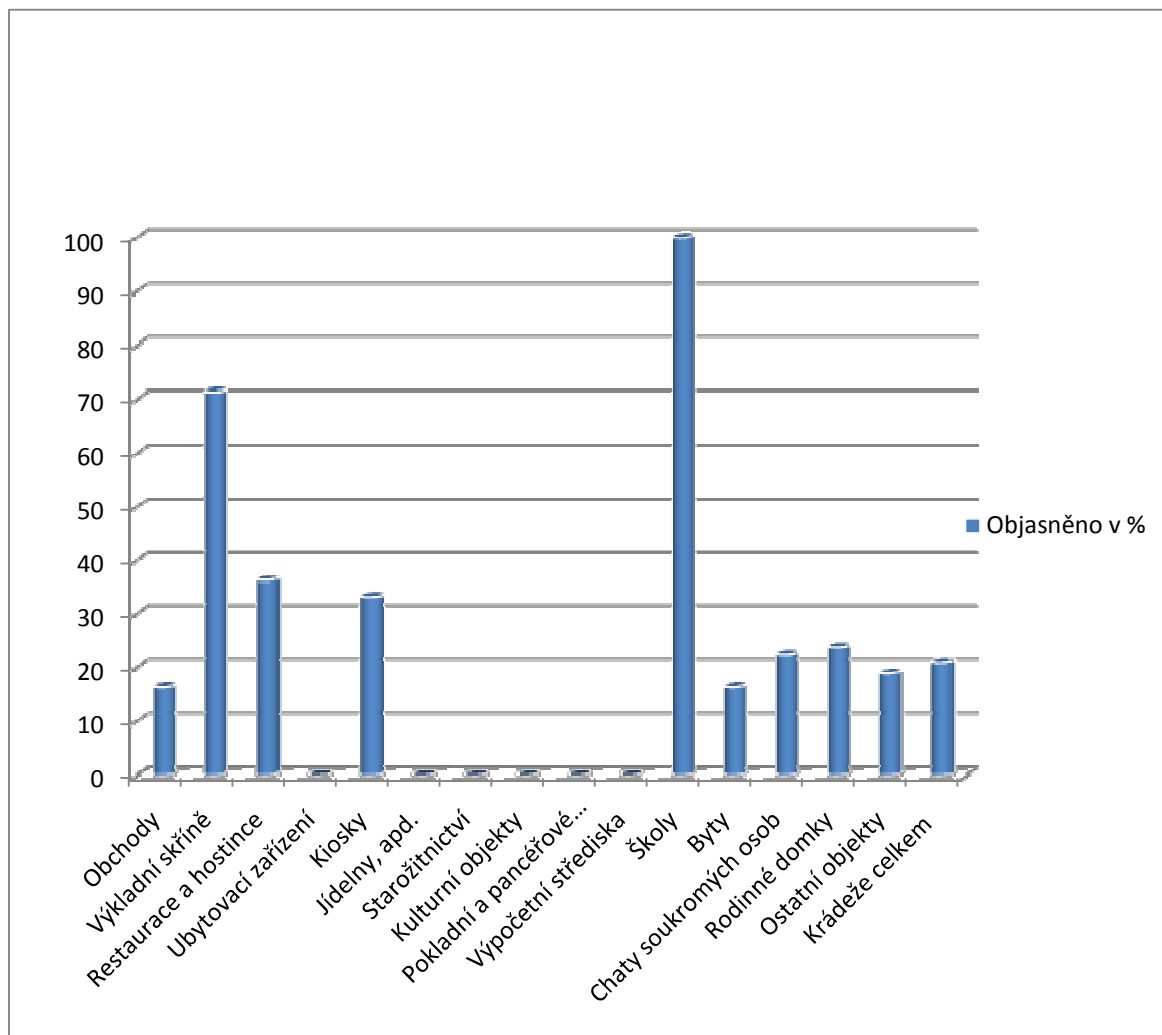

- Krádež vloupáním do kulturních objektů, zjištěno 0
- Krádež vloupáním do pokladen a pancéřových skříní, zjištěno 0
- Krádež vloupáním do výpočetních středisek, zjištěno 0
- Krádež vloupáním do škol, zjištěno 1, objasněno 1, což činí 100 %
- Krádež vloupáním do bytů, zjištěno 18, objasněno 3, což činí 16,67 %
- Krádež vloupáním do víkendových chat soukromých osob, zjištěno 40, objasněno 9, což činí 22,50 %
- Krádež vloupáním do rodinných domků, zjištěno 25, objasněno 6, což činí 24 %
- Krádež vloupáním do ostatních objektů, zjištěno 312, objasněno 59, což činí 18,91 %

Tabulka č. 1: **Statistický výkaz kriminality za období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 – krádež vloupáním.**

Název	Zjištěno	Objasněno	Objasněno v %
Krádeže vloupáním do obchodů	12	2	16,67
Krádeže vloupáním do výkladních skříní	7	5	71,43
Krádeže vloupáním do restaurací a hostinců	11	4	36,36
Krádeže vloupání do ubytovacích objektů	0	0	0
Krádeže vloupáním do kiosků	3	1	33,33
Krádeže vloupáním do jídelen, závodních kuchyní, stravovacích zařízení	0	0	0
Krádeže vloupáním do objektů se starožitnými uměleckými předměty	0	0	0
Krádeže vloupáním do kulturních objektů	0	0	0
Krádeže vloupáním do	0	0	0

pokladních a pancéřových skříní			
Krádeže vloupáním do výpočetních středisek	0	0	0
Krádeže vloupáním do bytů	18	3	16,67
Krádeže vloupáním do víkendových chat soukromých osob	40	9	22,50
Krádeže vloupáním do rodinných domků	25	6	24
Krádeže vloupáním do ostatních objektů	312	59	18,91
Krádeže vloupáním celkem	429	90	20,98

Graf č. 1: Statistický výkaz kriminality za období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 – krádež vloupáním.

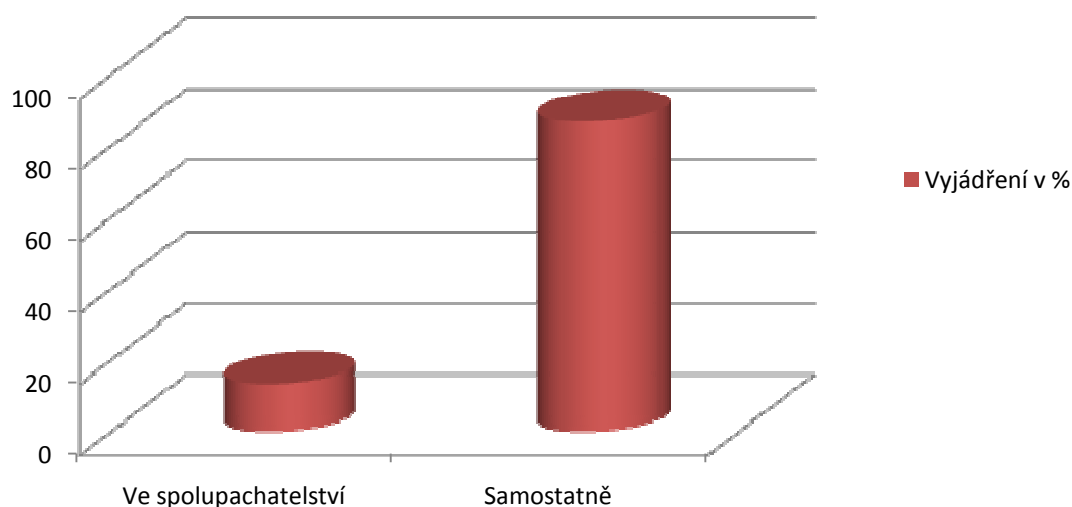
Prezentovaná tabulka a graf nám společně ukazují, že v průběhu roku 2008 byla nejčastěji krádež provedena vloupáním do ostatních objektů. V těchto případech se většinou jedná o uzamčené kůlny, garáže a další. Druhé místo co do četnosti zaujímají krádeže vloupáním do víkendových chat soukromých osob. V tomto bodě pouze připomínáme, že tento druh objektů jsme zmiňovali jako velmi rizikový v rámci kutnohorského regionu. Třetí místo pak zaujímají krádeže vloupáním do rodinných domků. Poté těsně následují krádeže vloupáním do bytů a s již markantním odstupem krádeže vloupáním do obchodů, restaurací a hostinců, výkladních skříní, kiosků a škol. Vše uzavírají krádeže vloupáním do ubytovacích objektů, jídelen, závodních kuchyní a stravovacích zařízení, objektů se starožitnými uměleckými předměty, kulturních objektů, pokladních a pancéřových skříní a výpočetních středisek. V souvislosti s těmito objekty nebyl kutnohorskou policií evidován námi sledovaný druh trestné činnosti.

9.2 Spolupachatelství ve sledovaném druhu trestné činnosti

Předmětem analýzy byl celkový počet 90 trestných spisů, týkajících se trestného činu krádeže vloupáním, u nichž byla zjištěna osoba konkrétního pachatele, resp. pachatelů. K vyhodnocení poměru spolupachatelství u tohoto druhu sledované trestné činnosti pro nás byly směrodatné právě tyto spisové materiály, v nichž byla důkazními prostředky určena míra účasti jednotlivých osob na daném konkrétním skutku. Studium písemné dokumentace a elektronických informačních systémů policie, s porovnáním statistického výkazu kriminality za sledované období, bylo dosaženo následujících výsledků.

Tabulka č. 2: Celkový počet objasněných trestných činů krádeže vloupáním za období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 – porovnání z hlediska spolupachatelství.

Název	Počet	Vyjádření v %
Ve spolupachatelství	12	13,33
Samostatně	78	86,67
Celkový počet trestných činů	90	100

Graf č. 2: Celkový počet objasněných trestných činů krádeže vloupáním za období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 – porovnání z hlediska spolupachatelství.

Prezentovaná tabulka a graf nám společně ukazují, že v průběhu roku 2008 bylo z celkového počtu 90 objasněných trestných činů krádeže vloupáním spácháno 12 skutků více osobami, tj. ve spolupachatelství, což činí 13,33 %. 78 skutků bylo spácháno samostatně pouze jedním pachatelem, což činí 86,67 %.

Z předložených výsledků vyplývá, že tento druh trestné činnosti byl v převážné většině páchan pouze jedním pachatelem. V těchto případech se většinou jednalo o vloupání do víkendových chat a rodinných domků. Z části se jednalo o předem neplánované skutky či „výstřelky“ nezletilých, resp. mladistvých osob. Např. vloupání do výkladních skříní a kiosků. V některých případech sehrál svou roli i alkohol. V případě krádeží vloupáním spáchaných více osobami byla většina těchto skutků předem promyšlena a plánována. Některé objekty si pachatelé předem vytipovali. Způsobená škoda především na odcizených věcech měla u většiny těchto případů vyšší hodnotu.

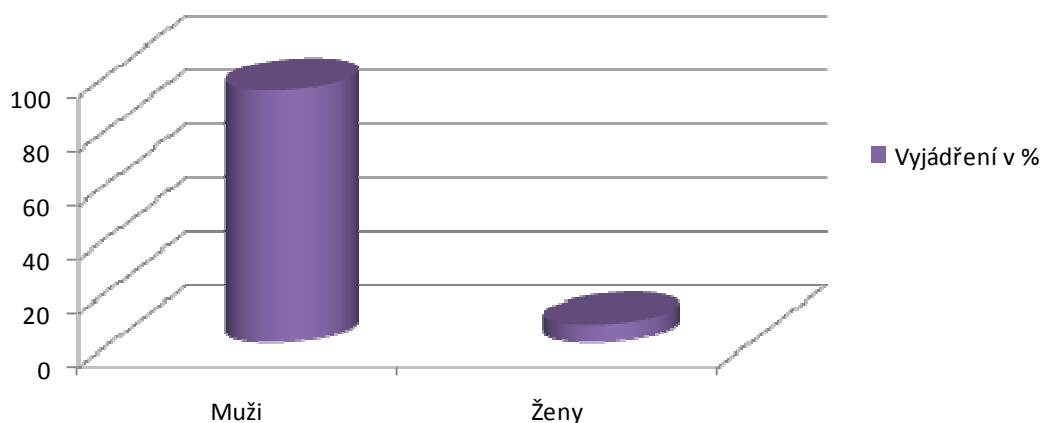
9.3 Rozlišení osob pachatelů z hlediska pohlaví

Předmětem analýzy byl celkový počet 76 osob pachatelů, kteří byli v průběhu roku 2008 trestně stíháni pro trestný čin krádež, jehož se dopustili vloupáním. Při tomto jsme se zaměřili zejména na ukazatel, kolik mužů a žen se tohoto druhu trestné činnosti dopustilo. Studium písemné dokumentace a elektronických informačních systémů policie,

s porovnáním statistického výkazu kriminality za sledované období, bylo dosaženo následujících výsledků.

Tabulka č. 3: **Celkový počet osob známých pachatelů za období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 – porovnání z hlediska pohlaví.**

Název	Počet	Vyjádření v %
Muži	71	93,42
Ženy	5	6,58
Celkový počet známých pachatelů	76	100

Graf č. 3: **Celkový počet osob známých pachatelů za období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 – porovnání z hlediska pohlaví.**

Prezentovaná tabulka a graf nám společně ukazují, že v průběhu roku 2008 bylo pro trestný čin krádež vloupáním trestně stíháno celkem 76 osob pachatelů. V případě 71 osob se jednalo o muže, což nám v celkovém počtu známých pachatelů činilo 93,42 %. Pouze v 5 případech se jednalo o ženy, což nám v celkovém počtu známých pachatelů činilo 6,58 %.

Z předložených výsledků vyplývá, že tohoto druhu trestné činnosti se v jednoznačné převaze dopouštěli muži. Ženy zde mají jen sporadickou účast. Pro upřesnění konstatujeme, že na tomto druhu trestné činnosti se ženy podílely spíše formou spolupachatelství. Jako příklad lze uvést situaci, kdy žena čekala na svého komplice před

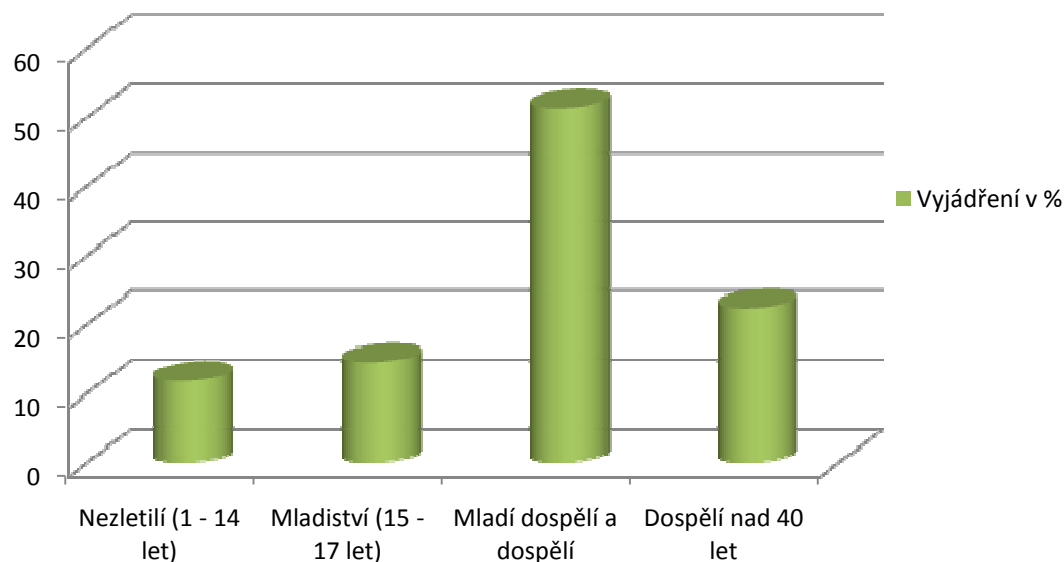
napadeným objektem, dejme tomu rodinným domem, a tzv. „hlídala“. Na případné varování před hrozícím nebezpečím postačil jednoduše mobilní telefon.

9.4 Rozlišení osob pachatelů z hlediska věku

Předmětem analýzy byl celkový počet 76 osob pachatelů, kteří byli v průběhu roku 2008 trestně stíháni pro trestný čin krádež, jehož se dopustili vloupáním. V tomto případě jsme se zaměřili zejména na ukazatel věku jednotlivých osob pachatelů. S přihlédnutím k předmětu našeho zkoumání a k věkové hranici trestní odpovědnosti, tj. 15 let, jsme provedli členění do následujících 4 kategorií. Nezletilí (1-14 let), mladiství (15-17 let), mladí dospělí a dospělí (18-40 let), dospělí nad 40 let. Studium písemné dokumentace a elektronických informačních systémů policie, s porovnáním statistického výkazu kriminality za sledované období, bylo dosaženo následujících výsledků.

Tabulka č. 4: **Celkový počet osob známých pachatelů za období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 – porovnání z hlediska věku.**

Název	Počet	Vyjádření v %
Nezletilí (1-14 let)	9	11,84
Mladiství (15-17 let)	11	14,47
Mladí dospělí a dospělí (18-40 let)	39	51,32
Dospělí nad 40 let	17	22,37
Celkový počet známých pachatelů	76	100

Graf č. 4: Celkový počet osob známých pachatelů za období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 – porovnání z hlediska věku.

Prezentovaná tabulka a graf nám společně ukazují, že v průběhu roku 2008 bylo pro trestný čin krádež vloupáním trestně stíháno celkem 76 osob pachatelů. V případě první kategorie, tj. u nezletilých (1-14 let) byl zjištěn celkový počet 9 osob, což nám v celkovém počtu známých pachatelů činilo 11,84 %. V případě druhé kategorie, tj. u mladistvých (15-17 let) byl zjištěn celkový počet 11 osob, což nám v celkovém počtu známých pachatelů činilo 14,47 %. U třetí kategorie, tj. mladí dospělí a dospělí (18-40 let) byl zjištěn celkový počet 39 osob, což nám v celkovém počtu známých pachatelů činilo 51,32 %. U poslední čtvrté kategorie dospělých nad 40 let byl zjištěn celkový počet 17 osob, což nám v celkovém počtu známých pachatelů činilo 22,37 %.

Předmětem našeho zkoumání bylo z celkového množství známých pachatelů určit počet těchto osob ve věku do 40 let. Z předložených výsledků vyplývá, že z celkového počtu 76 osob známých pachatelů je celkem 59 ve věku do 40 let, což nám činilo 77,63 %.

Pachatelé ve věku do 40 let byli rovnoměrně účastni ve všech kategoriích z hlediska objektu, do kterého bylo provedeno vloupání. Tyto objekty jsme členili prostřednictvím tabulky a grafu č. 1.

U osob pachatelů ve věku nad 40 let se jednalo zejména o vloupání do víkendových chat soukromých osob. V převážné míře se jednalo o osoby tzv. „na pohybu“, bez trvalého bydliště, které se této trestné činnosti již v minulosti dopustily. Motivem těchto pachatelů bylo v rekreačních objektech nějakou dobu bydlet a sehnat něco k jídlu. Tyto případy byly kutnohorskou policií zjišťovány zejména v zimních měsících. Nutno podotknout, že škoda vzniklá poškozením (např. na rozbitých dveřích, okenicích) v takových případech někdy mnohonásobně přesáhla škodu na odcizených věcech.

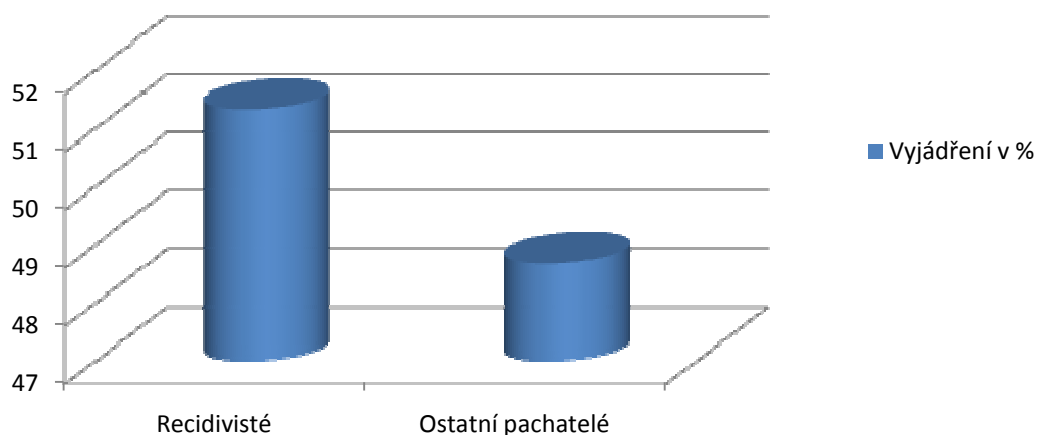
9.5 Rozlišení osob pachatelů z hlediska recidivy

Předmětem analýzy byl celkový počet 76 osob pachatelů, kteří byli v průběhu roku 2008 trestně stíháni pro trestný čin krádež, jehož se dopustili vloupáním. Při tomto jsme se u jednotlivých osob pachatelů zaměřili zejména na ukazatel recidivy, tj. opakování trestné činnosti. Studium písemné dokumentace a elektronických informačních systémů policie, s porovnáním statistického výkazu kriminality za sledované období, bylo dosaženo následujících výsledků.

Tabulka č. 5: Celkový počet osob známých pachatelů za období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 – porovnání z hlediska recidivy (opakování trestné činnosti).

Název	Počet	Vyjádření v %
Recidivisté	39	51,32
Ostatní pachatelé	37	48,68
Celkový počet známých pachatelů	76	100

Graf č. 5: Celkový počet osob známých pachatelů za období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 – porovnání z hlediska recidivy (opakování trestné činnosti).

Prezentovaná tabulka a graf nám společně ukazují, že v průběhu roku 2008 bylo pro trestný čin krádež vloupáním trestně stíháno celkem 76 osob pachatelů. Z předložených výsledků vyplývá, že 39 osob, resp. 51,32 % z celkového počtu známých pachatelů jsou recidivisté, tj. opakovaně se dopustili trestné činnosti. V převážné míře se jednalo o opakování trestných činů majetkového charakteru. **Chceme zde však zdůraznit další námi zjištěnou skutečnost, že 22 osob z celkového počtu 39 recidivistů bylo v minulosti pro trestnou činnost uvězněno a převážná většina z nich se trestné činnosti opakovaně dopouštěla v brzké době po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.** U zbývajících 37 osob pachatelů nebyla recidiva zjištěna, což nám v celkovém počtu činilo 48,68 %. Pro celkové dokreslení uvádíme, že u těchto pachatelů byla zkušenost s vězeňským prostředím zcela minimální.

9.6 Vyhodnocení hlavních předpokladů

Studium i následná analýza písemné dokumentace a elektronických informačních systémů policie, s porovnáním statistického výkazu kriminality za sledované období roku 2008, byly zaměřeny především na ověření čtyř hlavních předpokladů naší bakalářské práce. Zkoumání bylo zaměřeno na majetkovou trestnou činnost, konkrétně k trestnému činu krádež, kterého se pachatelé dopustili vloupáním do obytných či ostatních prostor rodinných domů, do chat, obchodů, podniků a dalších z celé řady objektů.

Naše hlavní předpoklady práce byly následující:

- 1. Předpokládali jsme, že 10 až 20 % této trestné činnosti je pácháno více osobami, tj. ve spolupachatelství.**
- 2. Předpokládali jsme, že u této trestné činnosti je z celkového počtu známých pachatelů více než 70 % mužů.**
- 3. Předpokládali jsme, že u této trestné činnosti je 50 až 60 % známých pachatelů ve věku do 40 let.**
- 4. Předpokládali jsme, že u této trestné činnosti je z celkového počtu známých pachatelů 40 až 55 % recidivistů, tj. osob opakujících trestnou činnost.**

Prostřednictvím zvolených metod a technik práce, zejména studiem a analýzou nashromážděných dat za sledované období roku 2008, byl zjištěn celkový počet 429 trestných činů krádeže vloupáním. V případě tohoto druhu majetkové trestné činnosti bylo zkoumání blíže zaměřeno na 90 objasněných trestních spisů s celkovým počtem 76 osob známých pachatelů.

Vyhodnocení předpokladu č. 1 - 10 až 20 % této trestné činnosti je pácháno více osobami, tj. ve spolupachatelství.

Ve sledovaném období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 bylo z celkového počtu 90 objasněných trestných činů krádeže vloupáním spácháno 12 skutků více osobami, tj. ve spolupachatelství, což činilo 13,33 %. 78 skutků bylo spácháno samostatně pouze jedním pachatelem, což nám činilo 86,67 %. Vše shora uvedené bylo prezentováno prostřednictvím tabulky a grafu č. 2.

U zkoumaného druhu majetkové trestné činnosti jsme předpokládali menší podíl skutků spáchaných více osobami. Ve spolupachatelství bylo spácháno 13,33 % skutků, a tak můžeme konstatovat, že tento náš první předpoklad se v praxi podařilo potvrdit.

Vyhodnocení předpokladu č. 2 - u této trestné činnosti je z celkového počtu známých pachatelů více než 70 % mužů.

Ve sledovaném období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 bylo pro trestný čin krádež vloupáním trestně stíháno celkem 76 osob pachatelů. V případě 71 osob se jednalo o muže, což nám v celkovém počtu známých pachatelů činilo 93,42 %. Pouze v 5 případech je

jednalo o ženy, což nám z celkového počtu známých pachatelů činilo 6,58 %. Vše shora uvedené bylo prezentováno prostřednictvím tabulky a grafu č. 3.

U zkoumaného druhu majetkové trestné činnosti jsme předpokládali podstatně větší podíl účasti mužů oproti ženám. Muži nakonec zastávali 93,42 % z celkového počtu známých pachatelů, a tak můžeme konstatovat, že tento náš druhý předpoklad se v praxi podařilo potvrdit. Hranice našeho předpokladu byla dokonce oproti očekávání překonána o dalších 23,42 %.

Vyhodnocení předpokladu č. 3 - u této trestné činnosti je 50 až 60 % známých pachatelů ve věku do 40 let.

Ve sledovaném období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 bylo pro trestný čin krádež vloupáním trestně stíháno celkem 76 osob pachatelů. V případě první kategorie, tj. u nezletilých (1-14 let) byl zjištěn celkový počet 9 osob, což nám v celkovém počtu známých pachatelů činilo 11,84 %. V případě druhé kategorie, tj. u mladistvých (15-17 let) byl zjištěn celkový počet 11 osob, což nám v celkovém počtu známých pachatelů činilo 14,47 %. U třetí kategorie, tj. mladí dospělí a dospělí (18-40 let) byl zjištěn celkový počet 39 osob, což nám v celkovém počtu známých pachatelů činilo 51,32 %. U poslední čtvrté kategorie dospělých nad 40 let byl zjištěn celkový počet 17 osob, což nám v celkovém počtu známých pachatelů činilo 22,37 %. Vše shora uvedené bylo prezentováno prostřednictvím tabulky a grafu č. 4.

Pachatelé ve věku do 40 let byli zastoupeni pod kategoriemi jedna až tři. V celkovém součtu se tedy jednalo o 77,63 % z celkového počtu známých pachatelů.

U zkoumaného druhu trestné činnosti jsme předpokládali většinové zastoupení pachatelů ve věku do 40 let, a tak můžeme konstatovat, že tento náš třetí předpoklad se v praxi podařilo potvrdit. Hranice našeho předpokladu byla dokonce oproti očekávání překonána o dalších 17,63 %.

Vyhodnocení předpokladu č. 4 - u této trestné činnosti je z celkového počtu známých pachatelů 40 až 55 % recidivistů, tj. osob opakujících trestnou činnost.

Ve sledovaném období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 bylo pro trestný čin krádež vloupáním trestně stíháno celkem 76 osob pachatelů. V případě 39 osob, resp. 51,32 % z celkového počtu známých pachatelů se jednalo o recidivisty, tj. pachatele opakující trestnou činnost. U zbývajících 37 osob pachatelů nebyla recidiva zjištěna. Z celkového

počtu známých pachatelů tito tvořili 48,68 %. Vše shora uvedené bylo prezentováno prostřednictvím tabulky a grafu č. 5.

U zkoumaného druhu majetkové trestné činnosti jsme předpokládali přibližně poloviční podíl osob pachatelů, kteří se opakovaně dopustili trestné činnosti. Recidivisté byli v celkovém počtu známých pachatelů zastoupeni z 51,32 %, a tak můžeme konstatovat, že tento náš čtvrtý předpoklad se v praxi podařilo potvrdit.

Závěr

Naše bakalářská práce byla směřována k bližšímu rozlišení osob pachatelů, kteří se dopustili majetkové trestné činnosti ve sledovaném období roku 2008, a to v působnosti tehdejšího Okresního ředitelství Policie České republiky v Kutné Hoře.

V teoretické části jsme vymezili některé základní pojmy související s trestnou činností, jejími pachateli i její prevencí. V obecné rovině jsme pojednali o majetkové trestné činnosti, jejích příčinách a kriminogenních faktorech. Pozornost jsme obrátili i k druhům prevence a kontroly majetkové kriminality, na úlohu státu v této oblasti, a to především prostřednictvím Republikového výboru pro prevenci kriminality. Pro potřeby následné praktické části jsme se blíže zabývali trestným činem krádež, kterého se pachatel dopustil vloupáním do obytných či ostatních prostor rodinných domů, do chat, obchodů, podniků a dalších z celé řady objektů. Opomenuta nebyla ani související trestná činnost a právní stránka tohoto trestného činu, kterou jsme předložili v kontextu již neplatného trestního zákona č. 140/1961 Sb., jež pozbyl účinnosti dne 31. 12. 2009, s novým trestním zákoníkem č. 40/2009 Sb., účinným od 1. 1. 2010.

Hlavní náplní praktické části bylo studium a následná analýza písemné dokumentace a elektronických informačních systémů policie s porovnáním statistického výkazu kriminality za sledované období roku 2008. Blíže jsme vyhodnotili celkový počet krádeží vloupáním za období roku 2008 a objasněnost u tohoto druhu trestné činnosti. Pozornost jsme poté zaměřili především na celkový počet objasněných trestních spisů a na celkový počet známých pachatelů. Cílem této činnosti bylo ověřit čtyři hlavní předpoklady naší bakalářské práce. Předpokládali jsme, že 10 až 20 % této trestné činnosti je páčáno více osobami, tj. ve spolupachatelství, z celkového počtu známých pachatelů této trestné činnosti je více než 70 % mužů, 50 až 60 % těchto pachatelů je přitom ve věku do 40 let a 40 až 55 % z nich jsou recidivisté, tj. opakují trestnou činnost.

Prostřednictvím zvolených metod a technik práce, zejména studiem a analýzou nashromážděných dat za sledované období roku 2008, se nám podařilo potvrdit všechny čtyři hlavní předpoklady naší bakalářské práce. Ze zkoumaného vzorku 90 objasněných trestních spisů bylo 13,33 % spácháno více osobami, tj. ve spolupachatelství. Ve zkoumaném vzorku 76 osob známých pachatelů muži nakonec zastávali dokonce 93,42 %, pachatelé ve věku do 40 let dokonce 77,63 % a 51,32 % přitom tvořili recidivisté, kteří se tedy trestné činnosti dopustili opakovaně.

Závěrem bychom zmínili několik zkušeností, které jsme získali v průběhu naší práce. Po stránce teoretické jsme dozajista získali ucelenější pohled na problematiku trestné činnosti i samotné majetkové kriminality. Zajímavými pro nás byly především poznatky z oblasti prevence tohoto druhu trestné činnosti, jež jsme si následně propojili do praxe. Z pohledu současné právní legislativy nelze taktéž opomenout přínos při studiu nového trestního zákoníku. Během shromažďování a analyzování dat pro praktickou část naší práce jsme na straně jedné získali bližší povědomí o elektronických informačních systémech Policie České republiky, na straně druhé to byla řada informací o samotném kutnohorském regionu a jeho současné struktuře. Krom námi sledovaných předpokladů jsme měli u zkoumaného druhu trestné činnosti možnost sledovat celou řadu doprovodných aspektů jako např. způsob vniknutí do objektu, způsobenou škodu, motiv jednání pachatele či samotné důkazní prostředky, které vedly k jeho dopadení. Analýzy a vyhodnocení našich předpokladů jsme tedy krátce doplnili i o některé postřehy z praxe.

Navrhovaná opatření

Při sestavení navrhovaných opatření jsme vycházeli zejména z osobních zkušeností získaných prací u Policie České republiky v Kutné Hoře, které jsme porovnali s poznatky získanými během psaní této práce.

- Systém elektronického trestního řízení podle našeho názoru přinesl v současné moderní době absolutní převrat ve zpracování spisových materiálů Policie České republiky. Tento systém bezpochyby napomohl k urychlení současného vyšetřování trestné činnosti. Určitý problém zde nastal při účinnosti nového trestního zákoníku, čemuž je ještě dosud třeba přizpůsobit některé z často využívaných formulářů v rámci trestního řízení. Doporučujeme tedy pokračovat v následném zlepšování tohoto elektronického systému k budoucí vizi jeho využití i státními zastupitelstvími a soudy. Nepodceňujeme však tímto důležitost trestního spisu i v jeho písemné podobě.
- V dalším bodě nemůžeme opomenout důležitost prvotních úkonů Policie České republiky na místě činu. V případě námi zkoumaného druhu majetkové trestné činnosti jde zejména o řádné zajištění a zadokumentování místa činu. Nutno je rovněž prvotně zabránit znehodnocení kriminalistických stop před jejich samotným zajištěním. Zde jednoznačně doporučujeme udržet u policie déle sloužící policisty, což je dle našeho názoru doba minimálně 5 let. Jako možný postup řešení této problematiky spatřujeme v zintenzivnění výuky nastupujících policistů v rámci základní odborné přípravy a dalšího průběžného školení sloužících policistů.
- V rámci technických opatření při prevenci vloupání do objektů bychom vyzdvihli důležitost ztížit pachateli vniknutí do objektu (nejčastěji technickými prostředky – mříže, bezpečnostní folie atp.). To však pachatele mnohdy neodradí. Za předpokladu, že na vloupání mají dostatek času i vhodné podmínky, tak se do napadeného objektu prostě dostanou. Mnohem důležitější roli, a to především u osamocených objektů, vidíme v elektronické zabezpečovací signalizaci. Policie samotná však nemá takových systémů neomezené množství a nejčastěji je sama používá jen na ty nejrizikovější objekty z hlediska napadení. V případě finančních možností však majiteli takového objektu doporučujeme tento elektronický systém, který je v dnešní době schopen zaslat varovný signál třeba hned na několik

telefonních čísel. Při nastalé situaci je pak možno ihned kontaktovat policii. Samotný elektronický systém samozřejmě pachatele vloupání nezadrží. Upozorněná policejní hlídka však ano, a co je důležitější, přímo na místě činu.

- V kombinaci situační a policejní prevence bychom u námi zkoumaného druhu trestné činnosti doporučili pokračovat a zintenzivnit již započatou činnost kutnohorské policie. Z pohledu situační a policejní prevence jsou aktivity na Kutnohorsku zaměřeny mimo jiné i na chatové a rekreační oblasti. Tato kombinace prevencí spočívá především v namátkově prováděných kontrolách a dohledu nad rekreačními oblastmi. Chatařům jsou rovněž předávána doporučení např. jakým způsobem svůj majetek vhodně zabezpečit, a naopak v případě delší absence v rekreačním objektu zbytečně nenechávat cennější věci. Z pohledu policejní prevence jde kutnohorské policii především o uplatňování konceptu Community Policing. Předmětem této činnosti policie jsou např. pravidelná setkání se starosty jednotlivých obcí kutnohorského regionu, která se týkají otázek bezpečnosti a dodržování veřejného pořádku. V této činnosti by měla policie rozhodně dále pokračovat.
- V průběhu vyhodnocení praktické části nezůstala u námi zkoumaného druhu trestné činnosti bez povšimnutí vysoká míra recidivujících pachatelů a jejich značná zkušenost s vězeňským prostředím. Náš názor na situaci bychom v prvním bodě spojili se zkvalitněním a důsledným upevněním již fungující součinnosti Policie ČR a Vězeňské služby ČR v předávání informací o sledovaných osobách, a to zejména při jejich propouštění z výkonu trestu odnětí svobody. Je zřejmé, že v řadě případů mají tyto osoby značný problém začlenit se zpět do společnosti, a mnohdy v krátké době po propuštění svou trestnou činnost opakují. Nutno dodat, že v současné době není těmto osobám vždy věnována patřičná pozornost. O pomoci začít znovu a zapojit se do společnosti ani nemluvě. Zde vidíme potřebu nápravy. V bodě druhém bychom chtěli zdůraznit změnu v samotném trestním řízení, která přišla s účinností nového trestního zákoníku. U zločinů bude vedeno standardní trestní řízení, avšak u přečinů budou převažovat zrychlené formy řízení, odklony a alternativní řešení, včetně širokého uplatnění prostředků probace a mediací. V případech, kde efektivní metody zákon umožní, ztotožňovali bychom se s tím, co nejvíce uchránit prvotrestaného pachatele od zkušenosti s vězeňským prostředím. V případě postihu

pro tyto pachatele vidíme smysl spíše ve snaze o nápravu, službě společnosti a především v odškodnění osob dotčených trestnou činností.

Seznam literatury

ANTL, M., HANSLÍK, H. *Miroslav Antl radí: Jak na gaunery*. 1. vyd. Praha: PROSTOR, 2007. 137 s. ISBN 978-80-7260-180-6.

ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. 2. vyd. Praha: SUPPORT, 1996. 304 s. ISBN 80-902164-0-4.

ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. 432 s. ISBN 80-86473-86-4.

ČÍRTKOVÁ, L., et al. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 192 s. ISBN 978-80-247-2014-2.

CHMELÍK, J., et al. *Zločin bez hranic: Vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu*. 1. vyd. Praha: Linde, 2004. 192 s. ISBN 80-7201-480-3.

KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 544 s. ISBN 80-7179-813-4.

MATOUŠEK, O. *Mládež a delikvence*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. 340 s. ISBN 80-7178-771-X.

NOVOTNÝ, O., et al. *Kriminologie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2004. 452 s. ISBN 80-7357-026-2.

NOVOTNÝ, O., et al. *Trestní právo hmotné – II.: Zvláštní část*. 4. vyd. Praha: ASPI, 2004. 440 s. ISBN 80-86395-67-7.

SPURNÝ, J. *Psychologie výslechu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 120 s. ISBN 80-7178-846-5.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese: variabilita a patologie lidské psychiky*. 3. vyd. Praha: Portál, 2002. 444 s. ISBN 80-7178-678-0.

ZÁHORSKÁ, J. *Psychologická intervence při vyšetřování trestných činů*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 136 s. ISBN 978-80-7367-236-2.

Další zdroje

http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/770/48141.html [cit. 2009-12-23].

<http://trestni2.juristic.cz/489620/clanek/trest3> [cit. 2010-1-18].

http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_zakon/cast2h9.aspx [cit. 2010-1-20].

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast2h5.aspx> [cit. 2010-1-20].

Statistické údaje Policie České republiky.